

EINDRAPPORT PROJECT ALO

(ALTERNATIEVE LEERWEGEN ONDERWIJS)

Inhoud:

- Inleiding
- Proces van het traject
- Bevindingen/analyse/bespiegeling
- Tot besluit
- Bijlage 1. Netwerkcontacten
- Bijlage 2. De Trajecten
- Bijlage 3. Begeleidingskader Buiten Beeld

INLEIDING

Hierbij presenteren we u graag het eindverslag van het project Alternatieve Leerwegen in het Onderwijs. Een rechttoe rechtaan verslag van de gelopen trajecten, het opgebouwde netwerk en de conclusies die we daaruit trekken is het niet kunnen worden. Daarvoor werd de wereld in het voorbije jaar te hard door mekaar geschud door een pandemie. Als we met wat we nu weten terugkijken naar begin maart en wat daarop volgde zien we een lange reeks kleine en grote aanpassingen. Pogingen om de opzet van het project vast te houden in een drastisch veranderende context. Nu is duidelijk dat we verder in de toekomst mochten kijken, dat het geen kwestie was van wachten tot de zomervakantie voorbij is om weer aan de slag te gaan met de oorspronkelijke opzet van het project. Maar zo gaat dat met terugkijken, je weet wat je niet wist. Het is de glazen bol die je niet had.

We proberen in voorliggend document drie dingen mee te geven. We proberen ten eerste de reikwijdte mee te geven van de ondernomen acties en onderzochte pistes. Samen met de problemen die we ondervonden in dat ondernemen. Contacten en acties in zijn veelheid, om voor eenieder die dit leest alle aanknopingspunten open te houden. Ook die die door ons niet verder onderzocht of uitgewerkt zijn.

Ten tweede beschrijven we de inhoud die wij hebben kunnen puren uit het voorbije jaar. De verbanden die we zien, de mogelijkheden, de drempels, de bedenkingen die we er ons bij maken... Een verwerking van de ruwe data en de lijnen die wij daar met onze bril in zien.

En tot slot een voorzichtige blik naar de toekomst. Veel van wat we vooropstelden werd gedwarsboomd. Binnen de lijnen van dit project zijn we maar een stukje opgeschoten. En de knelpunten schooluitval en ongekwalificeerde uitstroom die blijven even hard aan de orde. Daarom kijken we graag vooruit. Kijken we naar wat de mogelijkheden zijn nu we weten wat we weten, nu we lijnen van andere projecten kunnen bedenken. We proberen ons in voorliggend document ook voor te stellen welk nieuw pad ons iets zou kunnen brengen, welke bruggen we verder kunnen bouwen, waar we verder kunnen verdiepen.

PROCES VAN HET PROJECT

December 2019: (3/5de inzet)

Start van het project in December, bij start van de uitbetaling van de middelen. De middelen worden verspreid ingezet over een aantal personen om de slagkracht zo groot mogelijk te kunnen maken. Verschillende mensen zijn aan de slag in verschillende trajecten en rapporteren aan één persoon die de rapportage zal verzorgen. Eigen aan een project als dit is dat er een stuk nieuw netwerk moet opgebouwd worden en collega's moeten meegenomen worden in een nieuw experiment. De acties in die eerste periode zijn dus vooral: eerste contacten met mogelijke partners, opzet van project uitleggen aan collega's, gesprekken met studente die onderzoek doet over verschillende thuisonderwijsmogelijkheden, eerste acties in trajecten. In eerste instantie komen die trajecten aan bod waarin Stappen al actief is, hetzij via eigen begeleidingen hetzij via Buiten Beeld.

Januari 2020 (3/5de inzet)

In Januari wordt de projectwerker belast met overzicht voor het Project Zwanger. Het project wordt overgedragen aan iemand anders. Takenpakketten moeten verschuiven, contacten moeten opnieuw gelegd worden, een nieuwe collega wordt aangeworven en ingewerkt om in trajecten aan de slag gaat.

In Februari gaat een eerste overleg door met het onderwijscentrum ter bespreking van de stand van zaken. Daar wordt een verandering van aanpak afgesproken. Op zoek naar trajecten waarin de welzijnsfactor minder zwaar doorweegt.

Maart 2020: coronatijd

In maart gaan de Corona maatregelen van kracht: alle acties en contacten worden noodgedwongen stopgezet.

Na de paasvakantie: de werking van Stappen werd door de corona maatregelen grondig aangepast. We ontwikkelen een aanbod van activiteiten met leerkansen. Daarnaast onderzoeken we mogelijkheden voor competentie meting en validering. We zoeken verder naar aanknopingspunten in huidige werking van Stappen, met veel beperkingen. Uiteindelijk beslissen we om de besteding van het aantal uren aan project terug te schroeven naar één dag in de week. De zo niet besteedde tijd willen we vanaf september verder inzetten. Op die manier gaan geen uren verloren en kunnen we langer aan de slag met het project.

Het was geen keuze maar door de door corona gewijzigde manier van werken kwam veel meer gewicht in dit project bij één persoon te liggen. Het werd duidelijk dat dat een project kwetsbaar maakt. Ziekte of verlof van één persoon betekenen onmiddellijk vertraging of zelfs stilstand. Meerdere koppen bij mekaar hebben ook meer ideeën. Het was geen ideale positie maar gezien de corona maatregelen wel de enige mogelijke.

Juni 2020 (inzet 1 dag/week)

Gaandeweg werd de complexiteit en de breedte van de opzet van dit project duidelijker en duidelijker.

Tijd bleek echt een cruciale factor. Werken in trajecten vergt een grote tijdsinvestering: er moet meestal veel afgesproken en afgestemd worden met school, ouders, begeleiders,.. vooraleer daadwerkelijk met de jongere aan de slag kan worden gegaan. Opportuniteiten om op de werkvloer aan de slag te gaan met de jongere dienen zich ook niet elke dag aan. Er gaat veel tijd voorbij tussen alle verschillende stapjes die gezet moeten worden. Het werd ons nog maar eens duidelijk dat werken met kwetsbare doelgroepen extra veel tijd vergt. Maar dan ook in de positieve betekenis van dat gegeven: de bevestiging dat tijd nemen loont, dat trager gaan een positief effect geeft. Dat een jongere tijd geven een gunstige evolutie in een traject teweeg brengt.

Werken aan valorisatie van competenties is eerder regionaal beleidswerk. Het is een voor Stappen relatief nieuw terrein. Het was dan ook een hele opdracht om door het bos de bomen te zien in het landschap van het competentiegericht evalueren en valideren. Daar dan een beleidsmatige stap bij zetten is hoog gegrepen voor een eenmansproject in een organisatie binnen de bijzondere jeugdzorg. Niettemin werd al veel informatie gesprokkeld en vonden we een voorbeeld in Antwerpen waarvan de aanpak zeker een inspiratie kan zijn voor Gentse initiatieven.

September 2020-december 2020: (3/5de inzet)

Er restten nog 4 maanden om experimenten op te zetten en onderzoek te voeren. Onze wens om die gericht in te zetten in de samenwerking met KTA Groenkouter kon niet in vervulling gaan. De corona situatie gecombineerd met de nog korte loopduur van het project maakten dat de school de samenwerking niet kon aangaan. In overleg hebben we dan besloten om de resterende tijd nog te proberen besteden aan de trajecten van de meisjes begeleid door Stappen. Daarin kwamen we enerzijds terug in tijdovende welzijnstrajecten terecht. Anderzijds strooide ook de lockdown van de tweede coronagolf flink roet in het eten.

In samenwerking met het project in de Kazematten werden acties ondernomen rond competentiegerichte evaluatie maar tijdens de lockdown moest ook daar heel de werking aangepast worden. Het project waarin we samenwerken met de mobiele school werd on hold gezet tot april 2021.

Rond thuisonderwijsmogelijkheden gingen we op zoek naar wat voor de bij ons residentieel verblijvende meisjes mogelijk zou zijn. We bekeken de mogelijkheden van TOA (tijdelijk onderwijs aan huis) en legden contact met de ziekenhuisschool.

De laatste weken van het project gingen op aan het opstellen van de eindevaluatie en het eindrapport.

BEVINDINGEN/ANALYSE/BESPIEGELING

De verzameling ideeën, ervaringen en analyses tot nog toe. Te vertalen naar beleidsaanbevelingen, kritische succesfactoren in functie van creëren van reële kansen voor jongeren voor kwalificatie en deelname aan samenleving.

Een andere manier van leren omvat de volgende elementen:

In alles schuilt een aanbod dat kan dienen als een 3de element om flexibel in tijd en variatie en via kleine leermeesters jongeren aan het leren te krijgen. We moeten rekening houden met de drempels, streven naar een naadloos traject en werken aan de positieve beeldvorming rond alternatieve leerwegen.

Het belang van aanbod:

Een open aanbod schept mogelijkheden. In een activiteit op een plek waar mensen langs komen schuilen veel aanknopingspunten .

Aanbod is er. Het is een activiteit die plaatsvindt, niet afhankelijk van deelname of engagement van een ander. Ik vraag niet wanneer M. vrij is en waar ze zin in heeft. Ik vertel wanneer de bak-activiteit zal plaatsvinden en wat we gaan bakken. Het is (voor jongeren) niet altijd makkelijk om te weten wat ze willen, waar ze zin in hebben.

De begeleider van een aanbod kan zich in een neutrale positie zetten. Je bent bezig met je opdracht/werk. Je laat jongeren zelf initiatief nemen om daarop in te spelen. Je kan verwachtingen loslaten. Dat schept ruimte. (zie verder gebruik van het derde element en authentieke beweging)

In het dagdagelijkse schuilt een aanbod. Er wordt elke dag gekookt. Er is een moestuin die om onderhoud vraagt. Er zijn kippen en konijnen die gevoederd moeten worden. Onderhoud van gemeenschappelijke ruimtes. ... Dit kan door de manier waarop begeleiders en vrijwilligers er mee om gaan tot een open aanbod gemaakt worden.

Het belang van variatie/flexibiliteit:

Een bakdag kan een alternatieve leerweg voor een les antiracisme zijn.

Interesses beluisteren bij de jongeren, alert zijn voor hun verhaal en vertaling naar mogelijkheden voor de jongeren. Waar zit een trigger? Vb interesse in rijexamen, Bulgaarse pizza's,... Daar op kunnen inpikken is belangrijk. Loskomen van wat je oorspronkelijk van plan bent als optie open houden is van belang.

Variaties uitzetten: keuzemogelijkheden de revue laten passeren, proberen concretiseren en een focus ontwikkelen.

Het belang van tijd. De blik op oneindig.

Tijd geven om er te mogen zijn. Om iemand te mogen zijn. Om een mening te mogen hebben. Er te kunnen mee leven dat je mag kiezen wat je gaat doen. Te kiezen waar je mee bezig wil zijn.

Hoeveel dagen mag het duren voor iemand op Buiten Beeld in beweging komt? Hoe lang kunnen we iemand gerust laten? Kunnen ouders even lang wachten als de professional kan wachten?

Hoe vasthoudend kan je zijn als je (door psychosociale problematieken/drempels) niet verder komt dan één antwoord op je messenger berichten om de twee weken?

Het belang van Kleine leermeesters.

In verschillende trajecten komt voorzichtig tot uiting hoe specialisten met hun kennis een weg vrij banen voor een open houding ten aanzien van leren. Zie de bakker, de fotograaf, ... ook de jongere kan in de rol van kleine leermeester staan vb busgebruik – wederkerigheid in leerervaring. De leeromgeving die gecreëerd wordt door jongeren onder mekaar kan niet onderschat worden. Alternatieve vormen van leren, weg van school zouden er rekening mee moeten kunnen houden hoeveel kracht er schuilt in wat leeftijdsgenoten onder mekaar elkaar leren of toe aanzetten om te leren.

Het belang van een Rode (leer)draad.

Een verhaal, een traject stukt dikwijls bij (een tijdelijke) verandering van voorziening, van school, opname in de psychiatrie, opname in gesloten voorziening... Er ligt een grote uitdaging in het creëren van een rode (leer)draad doorheen de veranderingen in traject, een draad die de moeilijke periodes overbrugt.

Oog voor Drempels

Drempels lokaliseren die jongeren belemmeren om voluit te gaan, om in beweging te komen, ... (sociaal, individueel, praktisch,...) Om verhaal te maken stoten we dikwijls op volgende wederkerende dingen:

- kwetsbaarheid van de doelgroep
- verregaande psychologische instabiliteit
- laag zelfbeeld, gebrek aan eigenwaarde
- manifest negatief gedrag
- negatieve groepsvorming
- Beeldvorming rond anders leren

Alternatieve leerwegen, buiten een schools circuit om. Het is een kwestie van ouders te weten overtuigen van een plan. Ouders die vaak ook een bagage mee hebben, hun geschiedenis meedragen. En bijvoorbeeld een afkeer hebben van zorg, of een heilig geloof in een klassiek diploma. Hoe ouders overtuigen dat het goed zal zijn wat je doet? Dat het resultaat zal hebben?

De ouders beslissen. En al helemaal in trajecten van jongeren die niet door de jeugdrechter geplaatst zijn. Niet alle ouders zitten te wachten op een alternatief leertraject. Niet alle ouders kunnen het behalen van een diploma loslaten. Falen ze als ouders als hun kind er in faalt om een diploma te halen? Er wordt nog door velen zo naar gekeken dus het hoeft niet te verbazen dat ouders die druk voelen. Wat zullen de burens denken? Hoe gaan de grootouders reageren? De druk die de ouder veronderstelt te zullen krijgen van zijn/haar omgeving speelt enorm mee in de mogelijkheden die een (traject)begeleider krijgt om met een jongere aan de slag te gaan. We ondervonden dat het van groot belang is dit aspect mee te nemen in hoe we een traject aanpakken.

Om mogelijkheden tot alternatieve leertrajecten te creëren zouden we er dus voor kunnen kiezen een sensibiliseringscampagne voor ouders op te zetten. Spotjes op TV met verhalen van mensen die school niet nodig hadden. Die er 'geraakt zijn' zonder school. Spotjes die duidelijk maken dat er alternatieven zijn voor school of schools leren en dat sommigen net dat nodig hebben. Een scherpe campagne die in vele geleidingen van de maatschappij een discussie aanzwengelt.

Het aantal dagen dat de meisjes van Stappen effectief naar school gaan is bijzonder klein. En toch wordt er telkens bij het begin van het schooljaar massaal op ingezet om ze naar school te krijgen: extra manschappen, aanpassing werkuren, alles in functie van schoolgaan. Moeten/mogen we ons afvragen of we daarmee impliciet niet een boodschap mee geven: "Wat je straks op Buiten Beeld zal leren is minderwaardig. Daar zetten we nu even niet zo hard op in. Op Buiten Beeld of gelijk welke andere alternatieve leeromgeving, alles wat geen school is."

De jongeren kijken ook naar zichzelf. We ondervonden dat het voor jongeren niet evident is zelf hun competenties te zien en te 'verkopen'. Veel van onze meisjes zijn overlevers. Ze kunnen zich in de meest uitdagende situaties staande houden. Maar ze zien zichzelf zo niet.

Wat doet een werkgever als die een lijst met competenties ziet, ipv een diploma? Hoe reageert die?

Wat doet een werkgever die iemand ziet die zich op een vlotte manier komt presenteren en kan vertellen over zijn/haar traject en kan vertellen waar ze goed in is? Kan dat meer betekenen dan een diploma? Als onze tijd beperkt is, kan het ons dan verder brengen om tijd te steken in hoe de jongere zich kan presenteren? Eerder dan tijd te steken in het gevalideerd krijgen van een document?

Vraag: Door wie moet een document gevalideerd worden om waarde te krijgen? Om gelijkgesteld te worden met een diploma? VDAB? Werkgeversorganisatie? Ministerie van onderwijs?

Een welzijnstraject is nooit enkel een welzijnstraject. De kracht van het 3de element.

Binnen welzijnstrajecten wordt veel gewerkt aan competenties die we arbeidsvoorbereidend zouden kunnen noemen: op tijd komen, je voorkomen, je omgang met onbekenden, cv schrijven, vakantiejob zoeken, vrijwilligerswerk doen, iets voor de samenleving doen,... Veel van dat werk wordt als vanzelfsprekend beschouwd, of niet gezien als onderdeel van een leertraject. Terwijl het zeker op een alternatieve manier aan competenties werken is die anders eerder in een schoolomgeving geoefend worden.

Werken met het derde element: een puur welzijnstraject bestaat niet. Er is altijd een 'ingang' nodig. Iets waarmee we samen met de jongere aan de slag kunnen. Een derde element. In 90% van de trajecten is dat derde element iets wat arbeidsvoorbereidend of schoolvervangend is: koken, bakken, sport, artistieke bezigheden, timmerwerken, tuinonderhoud, rijbewijs .. Zelfs de zogenaamde vrijetijdsuitstapjes krijgen meestal een educatief kader mee: musea, natuur, groepsactiviteiten gericht op ervaringsleren en samenwerken,...

Ze gaan niet naar school maar ze zitten veelal wel in een lerende omgeving. Hoe kan dat gevalideerd worden? De dingen die gebeuren en geleerd worden zijn de 'gewone' dingen. Maar het leren van die gewone dingen is net wat aansluiting met de maatschappij mogelijk maakt. Is het dan voldoende als de jongere er zelf van overtuigd is dat hij iets kan? Of is het een meerwaarde als dat ook op een document komt te staan?

Groepsaanbod: leren samenwerken, leren argumenteren, ervaringsleren in groep > het is allemaal oefenen in noodzakelijke skills voor op de werkvloer. Gelijkaardig aan hoe dat in een klasgebeuren kan plaatsvinden.

Netwerk: Welke partners kunnen betrokken worden bij een dergelijk welzijnstraject. Hoe kunnen we die inzet breed maken? Hoe kunnen we dat derde element groter/breder/ruimer maken? En hoe situeert zich het belang van een vertrouwensband en een manier van aanpak in dit kader. Begeleidershouding en pedagogisch kader helpen om de stap voorbij het vanzelfsprekende te zetten. Voorbeelden hiervan staan beschreven bij de acties in de trajecten.

Pleidooi voor het eigen verbindend netwerk van kleine leermeesters

Een aantal samenwerkingen / contacten in dit project:

- Sint Lucas waar de vader van een projectwerker jaren directeur was.
- Steinerschool Kasteellaan waar een projectwerker school liep
- Fotograaf en foodstilliste die broer en schoonzus zijn van de stagiair in de projectwerking
- Zoektocht animatiefilm via de stagiaire die daar een opleiding over volgde.
- Gesprek over competentiegericht evalueren met de partner van een collega.

Ergens waar er al een link is ligt al een stukje netwerk.

Met de linken van mij naar mijn collega's en naar hun linken beschikken we al over een wijdvertakt netwerk.

Werken met gekwetste jongeren. Jongeren die al meer vertrouwensbreuken te verwerken hadden dan de gemiddelde mens in twee volle levens. Hoe anders is het gevoel als je met zo'n jongere naar mensen gaat die je kent, met wie je een band hebt, die je zelf vertrouwt.. of als het voor jou eigenlijk ook onbekenden zijn?

Hoe tijdsintensief is het om alternatieve leerervaringen op te zetten? Nood aan begeleiding: mee band opbouwen: samen naar de werkgever en samen daar gaan werken. Mee de eerste lastige stappen zetten. Als het ijs gebroken is, de paden wat vertrouwd zijn, dan pas beginnen denken aan loslaten.

Thuisonderwijs

Voor de jongere die regelmatig naar school gaat en plots wegens ziekte kortere langere tijd in de onmogelijkheid is om naar school te gaan bestaan er mogelijkheden, die kan terugvallen op netwerk van medeleerlingen en leerkrachten waar hij een band mee heeft. In geval de periode langer is bieden Bednet of TOA (tijdelijk onderwijs aan huis) mogelijkheden om de band met school en de leerstof levendig te houden.

Voor die jongeren waar de oorzaak van het schoolverzuim niet duidelijk in ziekte kan gevonden worden ligt het moeilijker. TOA is gekoppeld aan een doktersbriefje dat de ziekte bevestigt. Een doktersbriefje krijgen voor 'psychische kwetsbaarheid' of schoolverzuim omwille van sociale redenen ligt niet voor de hand. Veelal is ook het netwerk van schoolcontacten veel minder sterk aanwezig. Dit zorgt voor drempels in het bekomen van notities, of de correcte informatie.

Voor wie niet regelmatig of niet naar school gaat zonder duidelijke diagnose en van school verandert zijn de drempels nog hoger. Er is geen band met school, er is geen link met medeleerlingen of leerkrachten. Dit kan leiden tot langdurig schoolverzuim en een moeilijk te overbruggen kloof met schoolgaan. In deze trajecten kan een ziekenhuisschool veel betekenen.

De ziekenhuisschool heeft het voordeel dat ze een volwaardige, erkende schoolstructuur zijn. In deze zijn ze voor een andere school een evenwaardige gesprekspartner. Het is een heel andere positie dan een ouder of welzijnswerker die probeert om afspraken te maken met een school betreffende leerplan en dergelijke.

Het nadeel is echter dat om van ziekenhuisschool te kunnen genieten een jongere opgenomen moet zijn in een voorziening waar een vestiging van de ziekenhuisschool te vinden is. Individuele jongeren buiten die voorzieningen of in andere voorzieningen kunnen niet ingeschreven worden.

Voor jongeren die thuis wonen en geen duidelijk statuut hebben binnen de hulpverlening lijkt het er op dat de ziekenhuisschool dus niets kan betekenen. Voor jongeren binnen de bijzondere jeugdhulp kan bekeken worden of er voor hen een vestiging van de ziekenhuisschool kan opgericht worden. Voor de organisatie Stappen is dit een piste die zeker de moeite waard is om uit te zoeken.

We hebben contact genomen met de ziekenhuisschool en zijn het gesprek aangegaan. Gezien de aanvraag buiten de gebruikelijke werkwijze van de ziekenhuisschool ligt (verbonden aan ziekenhuizen en psychiatrische voorzieningen) is het geen evidente vraag. Verder onderzoek en verder contacten zullen moeten uitwijzen of hier in de toekomst een haalbare piste in zit om voor deze groep van jongeren extra leerkansen te creëren.

Buiten Beeld

We merken dat we met de werking op Buiten Beeld aansluiting vinden bij jongeren die geen aansluiting meer vinden op school. De werking is er op gericht om die jongeren die in een zekere stilstand terecht gekomen zijn kansen te bieden om terug in beweging te komen. Sommige jongeren combineren één of twee dagen Buiten Beeld met schooldagen op de andere dagen van de week. Voor hen fungeert Buiten Beeld als een soort actief rustpunt. Voor anderen zijn de Buiten Beeld dagen de enige dagen in de week dat ze 's ochtends uit bed komen. Voor hen is Buiten Beeld eerder een soort activering, in beweging komen.

We merken dat Buiten Beeld voor een deel van de jongeren 'werkt'. Hoe komt het dan dat het op school niet werkt? Uiteraard zijn daar vele verklaringen voor, zowel in de individuele trajecten als in hoe school georganiseerd is. Maar misschien zijn er wel elementen van de werking van Buiten Beeld die ook in een schoolsituatie iets kunnen betekenen.

De grondslagen van Buiten Beeld zijn onder andere gestoeld op de institutionele pedagogiek, ontwikkeld door Fernand Oury (1920- 1998). Ook Célestin Freinet (1896-1966) speelde een rol in de ontwikkeling van deze pedagogie(maar door meningsverschillen is hun samenwerking gestopt.) Freinet ontwikkelde zijn theorie verder tot wat we nu als de Freinet pedagogie kennen. Oury noemde zijn theorie de institutionele pedagogie.

Beide waren leerkrachten. Freinet op het platteland en Oury in een stedelijke omgeving. Beide pedagogieën zijn dus in oorsprong als school/leer methode ontwikkeld. Een vertaling van de

Institutionele Pedagogie van Buiten Beeld naar een schoolomgeving staat met andere woorden beschreven in de literatuur daarrond.

Onze expertise ligt niet in het organiseren van een school of de vertaling van een pedagogie naar concrete klassituaties maar een aantal eigenschappen van Buiten Beeld die ook in een schoolomgeving kunnen werken kunnen we wel beschrijven. (Voor de volledige versie van onze beschrijving van methode en grondslagen van Buiten Beeld zie bijlagen.)

Authentieke beweging

Buiten Beeld is er op gericht om in beweging te kunnen komen. We richten ons daarbij op authentieke beweging. Beweging die van de jongere zelf komt. Daarbij zijn motivatie en goesting vanzelf aanwezig. Wat zijn factoren die authentieke beweging mogelijk maken? Keuzemogelijkheid: keuze uit een aanbod en keuze om aan het aanbod zelf nog iets toe te voegen. Op school binnen projectweken of werken rond thema's liggen hier zeker mogelijkheden. Of binnen een modulair lesprogramma waarin de student kiest welke vakken hij/zij op welke momenten aanpakt. Een situatie waarbij een student 's avonds iets ziet in een serie of een game wat hem/haar aanspreekt en de ruimte ervaart om daar de volgende dag op school mee aan de slag te gaan. Individuele trajecten binnen gezamenlijke leerplannen?

Instituten. Een instituut is iets wat altijd op dezelfde manier op hetzelfde tijdstip plaatsvindt. Een manier om de dag te structureren en organiseren. Een voorbeeld daarvan zijn de ochtend-, middag- en slotronde. Maar ook het middagmaal functioneert als instituut. Een ronde-gesprek waarin ieder op gelijkwaardige manier uitgenodigd wordt om het woord te nemen is uiteraard ook in elke schoolsituatie mogelijk. Op Buiten Beeld doen we dit drie keer per dag. Het creëert rust en voorspelbaarheid.

Door 's middags samen aan tafel te zitten ontstaat het gesprek. Er zijn jongens die zich in de voormiddag terugtrekken in het muziek kot en met koptelefoon teksten van beroemde rappers mee zitten te prevelen. Die jongens nemen 's middags opeens wel deel aan het gesprek als er een thema de revue passeert dat hen na aan het hart ligt. En plots zitten ze in de namiddag niet meer in het muziek kot, maar gezellig in gesprek in de buitenkeuken.

Geen druk

Op Buiten Beeld kiezen de jongeren vrij wat ze die dag willen aanvatten. Elke dag opnieuw. Vanuit de overtuiging dat het eigenlijk onmogelijk is om niets te doen houden we de druk om iets te doen bewust heel laag. We beperken ons tot uitnodigen. Want ook zitten kijken zet iets in gang. Ook het babbeltje met een koffietje is belangrijk. Al hangend in gesprek met mekaar wordt van alles in gang gezet. Voor ons is het uitgangspunt dat helemaal niets doen eigenlijk onmogelijk is. Ook de jongere die in de ochtendronde zegt dat die niets gaat doen die zit even later te kijken naar anderen die aan de slag gaan met een atelier. Ook die jongere die installeert zich in het muziek kot en zet een muziekje op. Ook die jongere is nieuwsgierig en gaat eens een kijkje nemen in het atelier en wordt gevraagd om even iets vast te houden om er een vijs in te draaien. Wie echt helemaal niets wil doen zou al zijn zintuigen moeten kunnen uitschakelen, en dat is moeilijk.

Waar ligt de druk in een schoolcontext? En wat mag organisch ontstaan? Waar kan de leerkracht toe uitnodigen zonder dat het moet? Waar kan de leerkracht op inpikken ook al stond het niet in de planning? Het is zeker geen evidente oefening maar onze overtuiging is dat het vragen zijn die cruciaal kunnen zijn in het al dan niet afhaken van leerlingen.

Vrijwilligers/kleine leermeesters

Op Buiten Beeld komen vrijwilligers hun passie, hun hobby uitvoeren. Ze gaan met goesting aan de slag met iets en staan er voor open om jongeren mee te nemen in die beweging. De verhouding vrijwilliger-jongere is fundamenteel anders dan de verhouding leerkracht-student. Het kan een school wat brengen om de soorten verhoudingen die er op school zijn uit te breiden. De vrijwilligers op Buiten Beeld zijn dikwijls ook professionelen in hun vak, een scholing die ook binnen een schoolcontext van waarde kan zijn.

We zien dat organisaties als Lejo in klastrajecten in het kader van NAFT begeleidingen volop methodieken van Buiten Beeld en ervaringsleren inzetten. We zijn er van overtuigd dat het binnen brengen van deze methodieken heel waardevol kan zijn voor een schoolse context. Het is een aangenaam neveneffect van NAFT trajecten dat scholen hiermee kunnen kennismaken.

Voor jongeren die kampen met een chronische problematiek van schoolverzuim, die maanden of jaren niet naar school gaan, mag de focus volgens ons liggen op in beweging komen. Alternatieve vormen van leren of onderwijs waarbij het de bedoeling is om met de jongere ergens heen te gaan waar hij/zij leerervaring kan opdoen zijn dan hoog gegrepen. De eerste stap is ergens in de dag uit bed komen en dan één of andere activiteit aanvatten. Externen en dus onbekenden mobiliseren om deze jongere leerervaringen aan te bieden binnen een stage- of werkomgeving is volgens ons dan een stap te ver. Focus op activering, in beweging komen, begeleid door een vertrouwde personen is een noodzakelijke voorwaarde om verdere stappen te kunnen zetten. We pleiten er daarom voor om de verwachtingen in een traject aan te passen aan de situatie. De jongere krijgt echt ruimte om in beweging te komen als de ervaring van druk minimaal kan gehouden worden.

We werden gesterkt in onze overtuigingen tijdens een Webinar waarin verteld werd over het onderzoek 'angst voor de schoolpoort' (zie bijlage voor de details). Daar werd het begrip 'mentaliseren' naar voor geschoven. We mogen ons niet volledig laten bepalen door het gedrag van de jongere. Het is niet omdat een jongeren die niet uit bed komt om naar school te gaan dat die sowieso niet naar school wil gaan. De wil/wens om naar school te gaan kan wel degelijk aanwezig zijn, maar diverse drempels maken het moeilijk/onmogelijk. Als we er in slagen om te kijken naar de intentie die bij de jongere aanwezig is opent zich een heel ander spectrum aan mogelijkheden in een begeleiding dan wanneer we vastlopen op de vaststelling dat die niet op school geraakt. De uitdaging is om wat er aan de binnenkant speelt te matchen met wat de buitenkant toont.

We onthouden ook sterk dat als ze het over chronische problematieken hadden: Activering is soms belangrijker dan school. De finaliteit is niet school. De finaliteit is ontwikkeling.

Competentiesystemen

Door het gebrek aan continuïteit in trajecten in de loop van dit project waren de kansen om rond competentieverwerving en scoring te werken minimaal. Toch kunnen we door onze zoektocht een aantal bespiegelingen maken.

In de individuele trajecten lijkt het ons minder belangrijk welk systeem van competenties of systeem van scoring gebruikt wordt. Het werken met competenties is sowieso een brede kijk op verwerven van kennis en vaardigheden. Dat biedt in niet schoolse contexten de mogelijkheid om het over groei en ontwikkeling te hebben. Feedback geven aan een jongere over zijn/haar ontwikkeling is cruciaal om die ontwikkeling mee te ondersteunen. Bij schoolgaande jeugd vindt een aantal keer per jaar een scoring plaats die in veel gevallen ook individueel met de jongere besproken wordt. Niet schoolgaande jeugd dreigt in soort vacuüm te komen waarin de perceptie kan ontstaan dat er geen groei of ontwikkeling meer plaatsvindt. Omdat school als ultiem doel voorop gesteld wordt, als enig middel. Net voor deze jongeren is het van belang om de groei en ontwikkeling die ze doormaken te valideren. Om hen feedback te geven over competenties die ze verworven hebben of waar ze aan gewerkt hebben. Dit kan gestructureerd of niet gestructureerd. Op Buiten Beeld blikken we elke dag in de slotronde terug op de dag met twee vragen. Een vraag die er op gericht is om iets te vertellen over je eigen dag en een vraag die er op gericht is iets te vertellen over wat je zag bij iemand anders. Een meer gestructureerde manier is het gebruik van een competentietool.

We denken dat het belangrijker is dat het gebeurt dan met welke tool het gebeurt. Vooral voor de jongere zelf. Als er echter een netwerk bij het traject betrokken is, als meerdere personen/organisaties samen werken dan helpt het uiteraard als er een zelfde taal gevonden wordt. Daar kan een competentietool een wezenlijke bijdrage bij leveren. In de Gentse regio werden al veel inspanningen geleverd in die zin door de ontwikkeling van TOCI. Een instrument dat gezamenlijke taal geeft aan tal van Gentse organisaties.

In de zoektocht naar competentiesystemen kwamen we op een interessante piste in het Antwerpse. Daar heeft men -in een circuit van vrijwilligerswerk gericht op het verwerven van arbeidscompetenties- niet alleen een tool ontwikkeld om competenties te scoren maar heeft men er de mogelijkheid om een certificaat te behalen aan toegevoegd. Er is een organisatie die vorming geeft in het gebruik van de competentietool en tevens controle uitoefent op hoe de tool in de begeleidingen van verschillende organisaties toegepast wordt. Op deze manier verkrijgen organisaties een soort kwaliteitslabel en verwerven ze het recht om een certificaat uit te reiken aan de personen die ze begeleiden. Door de vorming, de controle en het daarbij horende kwaliteitslabel verwerft het hele proces het nodige gewicht om binnen de regio met een competentiecertificaat te kunnen werken dat waarde heeft. We vonden in de Gentse regio geen gelijkaardig proces. We zien daar dus zeker mogelijkheden tot verdere ontwikkeling. Voor de details van organisaties en documenten verwijzen we graag naar de bijlage met de netwerkcontacten.

Via ons project rond arbeidscompetenties in de Kazematten bewandelen we de bestaande paden die de VDAB biedt. In de loopbaanportfolio van de VDAB kunnen competenties ingevuld worden die dan door werkgever, opleider of begeleider kunnen gevalideerd worden. Zo wordt een competentielijst opgebouwd die door potentieel toekomstige werkgevers kan bekeken worden. Voor jongeren is er bij de Dienst Intensieve Dienstverlening van de VDAB, mogelijkheid tot een specifiek aanbod via de jongerenconsulenten, armoedeconsulenten of werkwelzijnsconsulenten. De verdere ontwikkelingen daar lijken ons de moeite om op te volgen. Zo zijn bijvoorbeeld VDAB en Compass hun

competentielijsten aan het vergelijken om te kijken waar de gelijkenissen en verschillen zitten. Op termijn zit daar mogelijks een integratie in van het certificaat uitgereikt door Compass met de loopbaanportfolio van de VDAB.

Naast de loopbaanportfolio zoeken we welke rol we als hulpverlener die rond arbeidscompetenties aan de slag gaat kunnen spelen in de bestaande activeringstrajecten van de VDAB. Stappen beschikt over een erkenning als dienstverlener zorg in die trajecten. Maar met projecten zoals 'de Kazematten werkt' maken we mogelijks ook kans om als dienstverlener zorg erkend te worden in bepaalde trajecten. We zijn benieuwd naar welke mogelijkheden ons dat kan bieden en of die mogelijkheden uitbreidbaar zijn naar andere organisaties.

Tot Besluit

Het was en is voor velen een raar jaar. De vraag hoe we ons moeten aanpassen aan de omstandigheden raakt de vraag over leven en dood. Het is niet altijd eenvoudig om dan grond onder de voeten te vinden, houvast te vinden. Dat was ook zo voor dit project. Het voelde meermaals aan als een te grote spiegel door een te klein trappat naar boven proberen te krijgen. Gevloek is dan wat er te horen is, soms mompelend soms luider.

We hebben de spiegel niet boven gekregen. Daarvoor wrong het te veel. Maar de spiegel is wel nog intact, en dat biedt mogelijkheden.

We ervoeren dat de welzijnscomponent in bijna alle trajecten van (dreigende) schoolverlaters die we op ons pad tegenkwamen groter was dan we op voorhand vermoedden. De individuele verhalen verdrukten bijna de alternatieve leermogelijkheden. Maar we ervoeren ook dat er oog voor was door school en begeleiding, dat alternatieven niet weggedrukt werden maar net opgezocht, dat creativiteit in het bouwen van een traject toegelaten werd door school, ouder, begeleider.

We vonden met de ziekenhuisschool een reële kans om school dichterbij de zogenaamd chronisch afwezigen op school te brengen. Een nieuwe afdeling van de ziekenhuisschool, met als leerlingen de jongeren die door de verschillende voorzieningen bijzondere jeugdzorg in het Gentse begeleid worden is een reële piste met concrete mogelijkheden. De passages van die jongeren in de psychiatrie, waar de ziekenhuisschool al aanwezig is zou op korte termijn al als hefboom in hun leertraject gebruikt kunnen worden. Gebruik makend van de expertise van het ziekenhuisschoolnetwerk.

We mochten ondervinden dat als we binnen verschillende platformen de knelpunten signaleerden die we ervaren, dat we snel medestanders vonden. Dat signalen gedeeld werden door partnerorganisaties. Dat er 'drive' is om er rond aan de slag te gaan. Dat de vaststelling dat er actie dient ondernomen te worden gedeeld wordt door het Agentschap Opgroeien.

We waren blij met de interesse die gewekt werd bij zowel jongeren als organisaties bij het opzetten van een labo rond arbeidscompetenties in de Kazematten. Jongeren haakten aan, organisaties sprongen mee op de kar, de VDAB had er oren naar, subsidiënten zien er toekomst in.

We werden herbevestigd in ons verhaal van kleine leermeesters. Het geloof dat mensen met passie en goesting een stukje verschil kunnen maken. We zagen het vrijwilligers doen, we gingen langs bij

een professioneel fotograaf die zijn werkdag gedeeltelijk in het teken zette van een jongere die daar met interesse kwam kijken. De bereidheid van mensen om te helpen, om te delen, biedt reële kansen om alternatieve wegen te bouwen. En die mensen zijn er. De match is te maken.

De spreekwoordelijke spiegel waar we mee aan de slag gingen die is er nog. Die nodigt uit tot reflectie. We kunnen er een plek voor zoeken. We kunnen die versnijden naargelang de mogelijkheden die op ons pad komen. We kunnen ons spiegelbeeld delen met anderen. We kunnen het trapgat aanpassen zodat we toch hogere verdiepingen kunnen bereiken. We kunnen ..

BIJLAGE 1: NETWERKCONTACTEN

Doorheen het voorbije jaar hadden we vele verschillende contacten met uiteenlopende organisaties en personen. Vaak zijn deze contacten stilgevallen door de corona-omstandigheden. We hebben getracht om doorheen de veelheid en uiteenlopendheid lijnen te destilleren en lessen te trekken. Die beschreven we in het hoofdstuk hiervoor. We geven toch graag nog de lijst van contacten mee, met hier en daar wat extra info. Het zijn dingen die niet of niet uitgebreid hun weg vonden naar de bespiegelingen en bedenkingen maar mogelijks wel van waarde kunnen zijn.

Twee andere projecten binnen vzw Stappen ondersteunen dit pad:

Een project waar we met de mobiele school aan de slag gaan. <https://www.mobileschool.org/>

Jongeren worden opgeleid tot mobiele school begeleider en gaan zelf de straat op met de mobiele school, zowel in Gent als in het vluchtelingenkamp in Duinkerke. Dit project werd tijdelijk stop gezet om na versoepeling van Corona maatregelen weer mee verder te kunnen gaan.

En een project rond arbeidscompetenties, gelinkt aan de Kazematten. <https://dekazematten.be/> Een traject op maat met jongeren uit de ongekwalificeerde uitstroom. De coronamaatregelen beperkten ook in dit project sterk de mogelijkheden. Het wordt in 2021 verder gezet.

Sint Lucas Secundair

Ik had een kort gesprek met de directie. Ik vertelde in grote lijnen de opzet van het project. Voor de eerste twee leerlingen waar ze aan dacht hebben ze net wel een plaatsje kunnen vinden in een andere school of voorziening. Maar er zijn er nog een paar wiens traject moeilijk loopt. Een aantal daarvan is in opname in de psychiatrie of is het de bedoeling dat ze in opname gaat. De vaststelling is er dat er dikwijls zorg nodig is, of veel zorg nodig is. En ze daar op een grens stoten.

Ik vertel dat wij in het kader van het project niet meer zorg kunnen bieden. Maar wel bijvoorbeeld kunnen kijken hoe iemand na een opname van meerder maanden terug naar school gewerkt kan worden.

We maken een nieuwe afspraak om samen met de zorgcoördinator de verschillende trajecten te overlopen en de mogelijkheden te bespreken. Afspraak 10/2 namiddag.

10/2 Overleg met zorgcoördinatoren Sint lucas: Marjolein en Sigrid

Ze zijn zeker bereid om samen te werken. Ze zien in een aantal trajecten mogelijkheden en willen die wel exploreren. Geven mee dat het heel belangrijk is om met de ouders samen te werken, dat wat we doen niet indruist tegen wat de ouders willen.

E-L.: sinds november 2018 niet meer naar school geweest. Angstproblematiek. Komt bijna niet meer uit huis? Wil eigenlijk dagbesteding. Interesse: muziek: saxofoon, gitaar, piano. CLB overleg gepland

L.: suicideproblematiek. Staat op wachtlijsten voor opname. Woonachtig in

L.: in niets meer zin. Autisme/bipolair

T.: staat tijdens gesprek 2 keer aan de deur. Heeft nu voor school gekozen. Is 18.

Z.: zit in 3e, is 16 jaar. Ouders zijn geen stimulerende factor. Veel afwezig. .

R.: in 5e, is 17. Op zoek naar iets wat ze de moeite vindt. In geweest. Vindt nergens rust, loop weg uit de lessen. Zelfmoorproblematiek aanwezig. Doet iets van bewegingstherapie.

J.: zou eigenlijk graag deeltijds Kso doen maar dat bestaat niet. Werkt al (veel) bij een tattooartist. Het creatieve daarin is minder haar ding, wel het zetten.

C.: zit in 3e, is 17 jaar. Is 2 keer blijven zitten. Schoolmoe, op het depressieve af. Zin vinden om iets te doen is de uitdaging. Doorverwezen naar woordwijs. Interesse: fotografie

L.: in 3e. skater, blower. Te veel. Graffiti vzw iets voor hem?

Dezelfde dag nog bericht dat ik de ouders van C. en van R. mag contacteren.

Week later bericht dat ik de ouders van E-L mag contacteren. Ik ga er mee aan de slag.

OverkopHuis

Een bezoek aan en verschillende mail en telefonische contacten met het OverKopHuis. Uiteindelijk kan er wegens coronamaatregelen geen samenwerking opgezet

Project Muide

Verschillende mail en telefonische contacten om een overleg te plannen maar uiteindelijk geen reactie meer.

Stijn Rooms

Honoré Drubbelstraat 8 - 9041 GENT

stijn.rooms@hotmail.com

tel: 0494 77 19 92

Steinerschool Kasteellaan TSO opleiding

Contact genomen met aanbod tot samenwerking in dit project. Zorgcoördinator zou me terug contacteren. Twee dagen erna worden alle scholen gesloten wegens corona. Geen nieuwe pogingen ondernomen

Traject Plus

Gesprek met medewerker van Lejo over Traject+

Ascento

Via mail de opzet van het project doorgespeeld aan medewerkers van Ascento. Uit hun antwoord:

Het ervaringsbewijs bestaat zeker nog, voor allerhande richtingen/beroepen. Maar dus wel toegespitst op bepaalde beroepen. Als ik het goed begrijp gaat het hieronder over jongeren, dus misschien minder relevant voor die doelgroep. En de waarde ervan is soms twijfelachtig want werkgevers blijven vasthouden aan diploma's, jammer genoeg.

<https://www.vdab.be/ervaringsbewijs>

Hier vind je meer info over hoe de Vlaamse Overheid probeert in te zetten op erkennen van elders verworven competenties.

<http://www.erkennenvancompetenties.be/>

Info via ex stagiair, nu doctoraatstudente:

Ze stuurt een lijst documenten en info door:

- Via volgende site kom je op een pagina van een studiedag terecht uit 2016, op de pagina staan alle presentaties van die dag met naam van de onderzoekers/organisatie.
https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/flexibele-leerwegen-in-het-basis-en-secundair-onderwijs#Programma_en_presentaties
- In Vlaanderen zetten we extra in op vroegtijdig schoolverlaten (met invloed wereldwijd – Europa – Vlaanderen en lokaal). De conceptnota 'Samen Tegen Schooluitval' bevat een stuk over 'flexibele leerwegen' en over kwalificatie van competenties. Dit kan dus dienen als onderbouwing
https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/conceptnota_Samen_tegen_SchooluitvalDEF.pdf
- In Vlaanderen zetten we in op 'elders verworven competenties', dit zou de format kunnen zijn waar jullie iets mee kunnen. Meer informatie is hier terug te vinden:
<https://overheid.vlaanderen.be/kbbz20177> . Nog beter ter onderbouwing is misschien dit document: <http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1462176>
- Algemeen gaat het in Vlaanderen over de integratie tussen onderwijs en welzijn, over het zoeken naar bruggen om bijvoorbeeld flexibele leerwegen mogelijk te maken. In Nederland staan ze hier al "ver" in in het zoeken naar een integraal onderwijs- en jeugdbeleid.
<https://www.recht.nl/vakliteratuur/alletijdschriften/artikel/94586/de-brede-school-pleidooi-voor-een-integraal-onderwijs-en-jeugdbeleid/>

- Een basis voor onderbouwing vanuit Europa kan het EKK en het E zijn, dit zijn kaders om “nodige” competenties voorop te stellen. https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/broch_nl.pdf . In Europa is één van de focussen momenteel het investeren in hervorming van onderwijs en opleiding met een specifiek luik naar het ondersteunen van vroegtijdig schoolverlaters. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012XG0308\(01\)&from=NL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012XG0308(01)&from=NL) In deze beleidstekst is hier meer over terug te vinden. Ook dit kan dienen als mooie onderbouwing van de zoektocht naar alternatieve leerwegen/evaluatie.
- Vanuit het centrum voor onderwijs-effectiviteit en evaluatie van de KU Leuven is een onderzoeksrapport gemaakt in 2016 over ‘flexibele leerwegen in Vlaanderen’. De focus ligt vaak op onderwijs maar het denken over kwalificatie is wel boeiend. https://limo.libis.be/primo-explore/fulldisplay?docid=LIRIAS1897628&context=L&vid=Lirias&search_scope=Lirias&tab=default_tab&lang=en_US&fromSitemap=1 of hetzelfde rapport staat ook hier: <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsonderzoek/?nr=203> (“eindrapport”) Het rapport is vrij te downloaden.
- Dan kan er ook veel gezegd worden over de indicatoren en de definiëring van vroegtijdig schoolverlaten of schoolweigeren. Het gaat in grote mate over beeldvorming en discours op en over jongeren zonder regulier secundair diploma. Wanneer is een kwalificatie “volwaardig” en wanneer niet en wie doet deze bepaling? Een rapport dat dieper ingaat op de definiëring van een ‘volwaardige kwalificatie’ is het volgende: https://limo.libis.be/primo-explore/fulldisplay?docid=LIRIAS1937610&context=L&vid=Lirias&search_scope=Lirias&tab=default_tab&lang=en_US&fromSitemap=1 Dit doet mij ook denken aan de competenties en de verwachtingen van de arbeidsmarkt en hoe deze de verwachtingen ten aanzien van diploma’s/ studeren vormgeven. Het gaat voornamelijk over de roep naar de ‘correcte startkwalificaties’ om te kunnen toetreden tot de arbeidsmarkt, dit kan een denkpiste zijn. Ik geef hieromtrent een rapport mee dat zich hierover (een stukje) gebogen heeft: <https://www.werk.be/cijfers-en-onderzoek/rapporten/de-transitie-van-het-initieel-beroeps-onderwijs-naar-de-arbeidsmarkt-met-speciale-aandacht-voor-de-ongekwalificeerde>
- Bij het nadenken over nieuwe vormen van kwalificaties dan is het ook nadenken over het afbakenen van competenties. Een voorbeeld van een project over competentiebepaling bij werkplekleren kan je hier vinden: <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsonderzoek/default.aspx?nr=135>
- De link met onderwijs en het voldoen aan de eisen voor een diploma: in principe zijn scholen vrij in het toekennen van het diploma of de kwalificatie door middel van de klassenraden en de deliberatieraden. Ze kunnen met andere woorden de trajecten via NAFTA of de Time-Out tijd toch overzien en de jongeren hun diploma of getuigschrift toekennen (ondanks bv afwezigheden in de lessen). Vele scholen nemen deze vrijheid niet om hier autonoom in te beslissen. Artikel 34 Besluit van de Vlaamse regering betreffende de organisatie van het

voltijds secundair onderwijs kan hier een belangrijk element zijn in de onderbouwing van de mogelijkheid tot het 'elders verwerven van competenties' die toch leiden tot het diploma:
<https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=13329#292315>

Contact leerkracht CDO De Ronde

Een gesprek en mailverkeer over het benoemen en registreren van algemene competenties/attitudes op niveau van het regionaal overlegplatform Gent, 'TOCI' instrument, competentieontwikkeland onderwijs in de praktijkopleidingen, SODA attest, ...

ComPas,

het competentiepaspoort voor en door jongeren

<https://www.antwerpen.be/nl/info/53fc6c78afa8a7ad748b458d/compas>

ComPas is een certificaat dat organisaties en scholen toekennen aan jongeren die in hun vrije tijd andere kinderen, tieners en jongeren ondersteunen, coachen of begeleiden. Jongeren krijgen via ComPas erkenning voor de competenties die ze zo verwerven.

ComPas, een kwaliteitslabel van de stad. Aan de toekenning van een ComPas-label zijn enkele voorwaarden verbonden:

Je organisatie of school biedt een traject of opleiding aan waarbij jongeren minstens volgende 5 kerncompetenties verwerven:

Samenwerken, Contactvaardig zijn, Empathie, Zelfreflectie, Omgaan met feedback

Daarnaast kan elke jongere nog kiezen uit een pool van 8 aanvullende competenties.

Meer info vind je in de brochure die je kan downloaden op de website.

Het traject of de opleiding is niet gekoppeld aan een formeel curriculum. Elke jongere wordt gedurende het traject individueel ondersteund door een ervaren begeleider, die het leerproces met de jongere bespreekt en evalueert. Een jury, samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende levensdomeinen (onderwijs, jeugdwerk, samenleven, werk, zorg, ...) beoordeelt of je traject het ComPas-label krijgt voor 3 jaar.

Wat heb je aan een ComPas

ComPas kan je helpen bij je studie- of beroepskeuze. Als je inzicht hebt in je eigen kunnen en weet waar je goed in bent, kan je bewuster kiezen.

Vermeld ComPas op je cv als je solliciteert. Zo zien werkgevers meteen wat je in je mars hebt. Zet ComPas in als extra troef tijdens je sollicitatiegesprek.

ComPas
Afdeling Jeugd & Onderwijs

tel. 03 338 33 40
compas@antwerpen.be

KAVKA

Een jongerencentrum dat werkt met het ComPas label. Mailverkeer over hun aanpak en de tools die ze gebruiken

Tel.: 03 290 88 17 GSM: 04 83 72 13 27 www.kavka.be

Kavka Oudaan | Oudaan 14 | 2000 Antwerpen | maatschappelijke zetel en
facturatieadres | BE0866 254 540

Kavka Zappa | August Leyweg 6 | 2020 Antwerpen

Contacten KTA Groenkouter

Mailverkeer en gesprek over opzet van het project. Vraag om in trajecten van hun leerlingen aan de slag te gaan. En de vraag om verder in gesprek te kunnen gaan over mogelijkheden en drempels die zij zien bij het opzetten van trajecten rond alternatieve leerwegen: bekijken wat hypothetische mogelijkheden zouden zijn.

Ze antwoordden ons dat ze momenteel geen samenwerking aan kunnen gaan.

Gesprek Lejo

Gesprek met de coördinator van team onderwijs van Lejo over alternatieve leerwegen. Over NAFT trajecten, over aanmeldingen NAFT en Buiten Beeld.

Contact steunpunt leerrecht leerplicht

Telefonisch contact met steunpunt leerrecht leerplicht. Bespreking aanmeldingsstroom Buiten Beeld en andere projecten. Bespreking wijzigingen in het jeugdwerk landschap door de opstart van NAFT trajecten.

Ondersteuningsteam Stedelijk Onderwijs Gent

We verwelkomden hen op Compot. Uitleg over de werking van Buiten Beeld.

Ziekenhuisschool

Mailverkeer en videocall over hun werking. Over de mogelijkheid tot aanmelden jongeren en mogelijkheid tot opstarten van een nieuwe afdeling van de ziekenhuisschool.

Project lerend netwerk jeugdhulp en onderwijs Oost-Vlaanderen

Gesprek over opstart van project en mogelijke plaats van vzw Stappen in het netwerk.

Frederik Declercq

Proces Begeleider

Destelbergenstraat 61

9041 St. Amandsberg

0494 04 33 68

09 228 46 10

www.vzwapart.be

Radar

Webinar Angst voor de schoolpoort. Webinar over het onderzoek dat gevoerd werd rond schooluitval.

<https://www.hogent.be/projecten/angst-voor-de-schoolpoort/>

Werkgroepen agentschap opgroeien

We hebben doorheen het jaar deelgenomen aan diverse werkgroepen vanuit het agentschap Opgroeien met als doel kennis te verzamelen over wat er bestaat en noden te delen. De herkenbaarheid van het probleem hebben we verhoogd! En eigenlijk heeft corona daar ons ook bij geholpen door de verschillen tussen jongeren zo zichtbaar te maken. Zo gaf Bruno van Obbergen in een overleg over doorstroming naar Hoger Onderwijs nog aan gechoqueerd te zijn dat van de Gentse jongeren in de jeugdhulp die uitstromen uit secundair onderwijs er 80 % geen diploma of attest heeft....

Samenwerking kunstacademie Doornzele

Deeltijds kunstonderwijs plant intrek te nemen op Compot met als doel uitwisseling te stimuleren tussen verschillende doelgroepen: meer kansen bieden aan jongeren op Buiten Beeld en andere delen van de werking van Compot.

BIJLAGE 2: DE TRAJECTEN

Hieronder beschrijven we uitgebreid een aantal trajecten waarin we acties ondernomen hebben. In de loop van het jaar zijn er nog veel meer acties te beschrijven die in het kader van alternatieve leerwegen een plaats kunnen krijgen, uitgevoerd door de verschillende leden van het projectteam van vzw Stappen. Ze hier allemaal opsommen zou ons te ver leiden. Vele ervan situeren zich in wat we als een eerste fase in een traject alternatieve leerwegen kunnen beschrijven. In het 'in beweging komen'. Vele ook zijn er op gericht de drempels rond school gaan te helpen overkomen. Het zijn alle acties die ook tot het reguliere werk van een begeleider in de bijzondere jeugdzorg horen. We vermelden ze hier toch graag omdat ze voorwaarde zijn om een verder traject aan te kunnen gaan, omdat we ook in deze acties de bril van het leren opzetten en er zo veel mogelijk kansen in steken, omdat er gezien de corona maatregelen dikwijls niet meer dan deze acties mogelijk was, omdat een deel van onze tijd er aan opgegaan is.

Het zijn veelal dagdagelijkse dingen maar ook dagdagelijkse dingen moeten geleerd worden. Zeker als een jongere ze niet met de paplepel mee kreeg door het voorbeeld te zien van ouderfiguren.

- De residentiële begeleider ondersteunen in het wekken van een meisje: bijvoorbeeld twee uur lang om het kwartier aan het bed gaan staan. Met koffie, met warme chocomelk, met gezang, met potten en pannen, ...
- De jongere tot aan de schoolpoort begeleiden met openbaar vervoer of met de auto.
- Samen lunchpakket klaarmaken de dag op voorhand.
- Jongeren ondersteunen in het afstandsleren: helpen bij inloggen, mee uitzoeken welke taken en hoe die gemaakt moeten worden, in de ruimte aanwezig blijven tijdens maken taken of volgen van lessen..
- Mee boodschappen doen, menu opmaken, mee koken
- Samen cake bakken voor een verjaardagsfeestje. Samen pizza's bakken voor alle collega's van Stappen, de kinderen van een naburige crèche en enkele burens.
- Samen vakantiewerk zoeken, CV opmaken, solliciteren..
- Samen klusjes doen in de tuin, een hok voor het konijn knutselen, een polyvalente ruimte inrichten, een kruidentuin aanleggen of grotere tuinwerken gaan doen op Compot.
- Samen fiets- en wandeltochten ondernemen, navigerend door het Vlaamse land.

Trajectbeschrijvingen:

Ma.

geb 2000

IQ 71, net geen VAPH, diagnose autisme, verleden in begeleidingstehuizen en psychiatrische ziekenhuizen, gedragsproblemen, agressie naar zichzelf en anderen, weglopen druggebruik, seksueel risicogedrag. Extra ondersteuning van uit intersectoraal zorgwerk (€75.000 per jaar).

Sinds de leeftijd van 12 jaar nauwelijks naar school gegaan. Elk schooljaar in iets anders ingeschreven.

M. heeft een netwerkoverleg op Stappen. Dat is zo'n overleg waar een groep professionelen en context en jongere bespreken hoe het ging en hoe het verder moet. Evident is dat niet. Alles komt bij mekaar en dat kan veel zijn.

M. komt toe voor het overleg. Ik ben in de weer in het bakhuis. De oude houtoven aan het opstoken om er straks pizza in te bakken. M. loopt even binnen maar vooral om haar BMW tattoo te tonen naar aanleiding van het feit dat er een BMW motor naast het bakhuis staat. Ze is zot van alles wat van BMW is zegt ze. Daarna loopt ze haar overleg binnen.

Na een tijdje komt ze terug buiten. Een sigaret roken en stoom afblazen. Het werd daar wat veel, daarbinnen. Met sigaret in de hand komt ze in de deur van het bakhuis staan en vraagt wat ik aan het doen ben. Ik vertel over de bakdag, over de pizza's die straks gebakken gaan worden en dat ik nu deeg aan het opbollen ben. Ze vertelt dat ze dat kan, dat ze dat op school geleerd heeft. Ze vertelt over brood en deeg en bakken. En hoeveel verschillende richtingen ze al gedaan heeft. Elk jaar een andere. Ze wil wel meehelpen maar ja, dat gaat niet met een sigaret.

Als die op is gaat ze terug naar binnen gaan vragen of het ok is dat ze mee komt helpen met de bakdag. Eens binnen blijft ze even weg. Zet blijkbaar het gesprek toch even verder.

Na een tijdje komt ze terug buiten en loopt onmiddellijk het bakhuis binnen. Ze vertelt: over het gesprek, over verhuizen, over Blankenberge, over hoe alles de schuld is van de vreemdelingen, over hoe die vreemdelingen zich verzetten tegen onze religiebeleving, .. Ze kijkt en babbelt. Ik bak en babbel. Deeg bewerken, bijvragen stellen, vuur stoken, argumenteren over schuld en onschuld, pizza-ingrediënten klaar zetten, verschillen in ras en beleving bevragen,...

Na nog een afrondende intrede in het gesprek komt ze een Pizza beleggen. We bakken die en wikkelen die in aluminiumfolie zodat ze die mee kan nemen in de auto. Ze zegt dat ze wel zin zou hebben om de volgende keer mee te helpen. Ik beloof haar om haar uit te nodigen.

Twee weken later. De begeleider van M. vertelt dat ze vroeg wanneer het bakdag is. Ik stuur haar een messenger bericht met de datum en nodig haar uit om mee te komen doen. Ze antwoordt dat ze graag wil meedoen en zal zorgen dat ze er is.

De volgende dag heeft haar individuele begeleider met haar afgesproken. Ik had hem er van op de hoogte gebracht dat ik haar uitgenodigd heb voor de bakdag. Ze begint in het gesprek zelf over de bakdag. De hoop groeit dat ze volgende week even aanwezig zal zijn.

De dag voor de bakdag nog een berichtje ter herinnering via messenger. Antwoord: Ik heb al zo'n drukke week. Volgende keer hoop ik er bij te zijn.

Antwoord: de deur staat open

Antwoord: dank je

Ra.

23

Geb 2002

Elke eerste donderdag van de maand is bakdag op Stappen. Pizza's op ambachtelijke wijze. Zelf deeg maken, deeg bollen en stretchen. En bakken in de authentieke houtgestookte steenoven van de geklasseerde boerderij. Pizza's voor iedereen tegen vrije bijdrage.

R. heeft een wens voor haar verjaardag. Ze wil graag pizza's. De vraag komt via haar individuele begeleider bij mij terecht. Tja. 3 a 4 uur vuur stoken om de oven warm genoeg te krijgen. Een dag op voorhand deeg maken. De dag zelf opbollen, laten rijzen, stretchen, beleggen, bakken, afwassen. En dat om met de 5 meisjes van de leefgroep pizza te kunnen eten voor een verjaardag. Het is tijdsintensief. Natuurlijk doen we dat.

Op haar verjaardag komt R. van zodra ze uit bed gerold is en zich een uurtje klaargemaakt heeft naar het bakhuis. Wat kan ik doen? Vraagt ze. Ik toon hoe het pizzadeeg gestretcht wordt. Ik leg uit waarom we stretchen en niet rollen. Waarom we liever niet morsen met de saus En waarom het belangrijk is dat er griesmeel onder de pizza ligt..

R. gaat aan de slag, maakt pizza's, bakt ze, brengt ze weg. Komt terug en maakt meer pizza's, bakt ze. Ze wordt gevraagd om mee te komen eten. Ja ja ik kom zo zegt ze, ik maak eerst nog deze af. Ze neemt die pizza mee en komt dan terug Ik ga nog één maken. Er komen andere mensen een kijkje nemen, haar individuele begeleiders komen helpen. Ze legt hen uit hoe het moet. Ze wordt nog eens gevraagd om samen met de anderen te komen eten. Ja ik kom direct maar ik ben hier nu net bezig nog een pizza te maken.. Ze blijft aan de slag tot al het deeg op is.

Een maand later. Bakdag op Stappen. R. komt een kijkje nemen. Ze heeft zin om mee te doen maar ze kan niet. Ze heeft een afspraak met haar individuele begeleider. Shoppen in 't stad en iets eten. Ze had haar nog gezegd dat het pizzadag op Stappen was maar de begeleider vond het te veel heen en weer. R. lijkt een beetje sip te kijken.

Gezien R in een NAFT traject zit worden geen verdere acties ondernomen.

R studeert met wisselend succes voor Examencommissie. Tot corona. Dan deint de motivatie helemaal weg.

An.

Geb 2001

Profiel: overgevoelig voor macht, erg gefixeerd op rust (een tandartsafpraak waar ze zelfstandig van moet terugkeren is niet haalbaar), druggebruik, hoog sensitiviteit, autisme, hoogbegaafd, getraumatiseerd, pré-psychotisch.

Advies van de psychiater: thema's: acceptatie, vergeven. Noden: er gewoon mogen zijn, geen verwachtingen, geduld. Niet te snel willen gaan!

Schoolloopbaan:

Lagere school in de . 3 jaar Secundair in de . 4e Secundair in de . In 4e moeilijker beginnen lopen. In 5de nog naar school geweest tot in december maar veel afwezig. Na januari 2019 niet meer naar school gegaan.

Een dag van A. begint typisch ergens tussen 16u en 17u. Dan staat ze op.

Contact met A. verloopt makkelijkst via Messenger. Je stuurt haar en dan stuurt ze twee of drie dagen later iets terug.

Een bericht van A. is er meestal één van meerdere paragrafen. Of het zijn vele berichtjes achter elkaar. Telkens veel, heel veel argumentatie en redenen om aan te tonen dat je haar niets mag vragen. Dat het een groot onrecht is om iets van haar te verwachten.

A. Was vorig jaar ingeschreven op school maar ging niet. Dit schooljaar werd ze 18 en kreeg ze de keuze om zich in te schrijven of niet. Ze schreef zich niet in.

Er wordt A. verteld over dit project. Ze wil er wel over in gesprek gaan.

Er wordt met A. gestuurd via messenger en zo afgesproken op neutraal terrein om de openheid van onze vraag te onderstrepen. We zijn niet de zoveelste begeleider die je wil zeggen hoe je iets moet doen. We hebben een aanbod. Ze daagt niet op.

Er wordt met A. gestuurd maar een nieuwe afspraak maken komt niet van de grond. Het is een processie van sturen, wachten, nog eens sturen, wachten, antwoordje krijgen, sturen, weer wachten en zo gaan de dagen voorbij.. Wat mogelijks nog kans op slagen heeft is in de Co-housing gaan zitten en haar de tijd en de kans geven om af te komen.

In de loop van de contacten met A in het kader van dit project is ze betrokken in een zwaar agressie incident. En wordt na meerdere herstelpogingen en samenleefgesprekken beslist dat ze moet verhuizen, de co-housing moet verlaten.

Met haar individuele begeleider spreekt ze over plannen: danslessen, iets met fotografie willen doen, een you tube kanaal willen opstarten, iets met kinderen willen doen,. Ze heeft interesses, ze heeft plannen in haar hoofd maar als het tot uitvoering van iets moet komen dan loopt ze vast. Geen enkele afspraak lukt.

Ze is ingeschreven voor flamencolessen in februari, ze deed dat al eens meerdere jaren.

Onder begeleiding spreken we af dat ik haar nogmaals contacteer en laat weten wanneer ik in de co-housing ben. Aanwezig zijn op de plek waar ze is, met de open uitnodiging om in gesprek te gaan of aan de slag te gaan. Met fototoestel en videocamera in de aanslag, als aanknopingspunt. Maar na het overleg met onderwijscentrum in februari waarop andere accenten gelegd worden beslis ik geen poging meer te ondernemen.

Ka.

Geb 2002

Schoolcarrière zoals K. ze me vertelt:

Nooit thuis gewoond.

Lagere school 'normaal' gelopen, 6 jaar op dezelfde school.

1e secundair Latijn gedaan. Volledig jaar school gelopen.

2e secundair Sociaal Technische Wetenschappen. Volledig jaar school gelopen. In de zomervakantie daarna verhuist ze naar Stappen.

3e secundair Voeding/Verzorging. Een half jaar school gelopen. Dan was er een agressie incident op school waar ze slachtoffer van was. Ze is van school veranderd. Is een maand naar school gegaan daarna niet meer.

Opnieuw 3e secundair op nog een andere school. Schilder/Decoratie in deeltijds om in kleinere klasgroepen te zitten. 2 dagen school gelopen en dan opgenomen in psychiatrie. Daarna terug in Stappen.

Nu in februari van plan om bij Syntra leercontract te starten. Op zoek naar een stageplek

Is aangemeld voor 2 dagen in de week Buiten Beeld is er 8 keer wel, 8 keer niet. Periode 17/10 - 12/12. Daarna een maand opname in psychiatrie. Wil na opnamen niet terug naar Buiten Beeld.

Heeft 2 of 3 halve dagen dagbesteding gepland. De rest is ingevuld met doktersbezoeken, psychiatrische consulten, therapie, contextbezoek, huishouden (boodschappen doen, koken, wassen, poetsen)

5/11 buiten beeld

8/11 - samen naar de bibliotheek de Krook gegaan. Hier een bibliotheek kaart aangemaakt en de werking van de bibliotheek leren kennen (verschillende afdelingen, hoe opzoeken, ontlenen, etc...). Ka. heeft ook een boek ontleend.

- In de bibliotheek samen de krant gelezen. Dieper ingegaan op enkele artikels, bepaalde onderwerpen die hierin voorkwamen op gezocht en zo spelenderwijs wat bijgeleerd.

- Tijdens heen en terugrit met de fiets vertelt K. dat ze zich graag opnieuw wil laten opnemen. Ik krijg ruimte om hier verder op door te vragen. K. vertelt dat ze graag een opname wil om intensievere therapie te krijgen. Ze wil af van haar automutilatie. Wat volgens haar een gevolg is van enkele trauma's in het verleden.

- Daarnaast lijkt ze zenuwachtig voor de zwangerschap en nakende geboorte van haar mama. Het is moeilijk te peilen hoe ze zich hierbij voelt.

- Vooruitblikkend naar volgende week geeft Ka. aan dat ze graag in dagbesteding voor haar theoretisch rijbewijs te studeren.

18/11 Vanmorgen zijn K. en ik gaan shoppen in de Veldstraat. Toen de dagbesteding begon, lag ze nog te slapen. Ik mocht echter direct in haar kamer binnen komen en in tien minuten stond ze klaar om te vertrekken. Ze nam een 'leidende' rol op door mij de weg te tonen naar de bus, de juiste bus te nemen, en het afstappen in de gaten te houden. Het shoppen was erg gezellig en K. had een actieve, vrolijke houding. Ze heeft veel gekocht. Uiteindelijk is het gelukt haar strakke broeken, een strak truitje én een jurkje te laten kopen :) Winterschoenen wilde ze absoluut niet hebben, ze geeft aan enkel sportschoenen te dragen. Ook wou ze héél graag truien met kap, dit kreeg ik niet anders verkocht. Ze wou verschillende winkels in om wat te kijken en toonde een energieke houding. In de bus op de terugweg heeft ze me heel haar gsm laten zien, heel veel foto's van haar vriend en broertjes en zusjes. Ze geeft ook dan dat deze broertjes en zusjes heel belangrijk voor haar zijn. Ze vertelt ook over de advocaten, dat ze die kan bellen. Ook vertelt ze over het feit dat S. een zichtrekening voor haar geopend heeft en dat ze daar heel graag later vandaag geld op wil gaan storten. Ze vertelt ook over haar papa. Op de terugweg geeft ze verschillende keren aan zeer fier te zijn op haar nieuwe jurkje én dat het een plezante voormiddag was.

25/11 Ik zou vanmorgen dagbesteding hebben met K.

Ze heeft 's morgens aangegeven zich ziek te voelen en de vraag gesteld om de dagbesteding af te zeggen. Ik had deze sms niet ontvangen, waardoor ik er toch was. In haar kamer geweest, met de vraag of het ging en dat ik gehoord had dat ze ziek was. "Ik ben niet ziek!". Ze gaf aan niet open te staan voor dagbesteding. Ik ben drie kwartier later in overleg met M nog een keer terug gegaan, om te zeggen dat ik gedurende de voormiddag op Stappen zou blijven, mocht ze toch nog zin krijgen om iets te doen. Drie kwartier later nog een berichtje gestuurd, met diezelfde boodschap. Geen reactie.

Mondeling wel afgesproken volgende week maandag gewoon weer af te spreken (indien er geen school is tegen dan).

29/11: - gestart om 9u30. Eerst samen de krant doorgenomen, stil gestaan bij enkele artikels.

- Nadien een tussentijdse test gemaakt: we hadden al enkele hoofdstukken voor het theoretisch rijexamen gestudeerd. Ik had op basis hiervan een 'mini examen' gemaakt. Deze opgelost en samen verbeterd.

- Na het 'examen' samen naar de dokter gegaan.

3/12 Buiten Beeld

4/12 Ze zat reeds een tiental minuten voor start, aangekleed klaar en maakte een opgewekte indruk. Ze had een plan. Ze wou zowel crocques maken als poffertjes en kwam zeer gemotiveerd over. Van Kathleen kregen we de vraag om ook de soep te maken voor het gehele Stappen huis. Ook dit wou ze graag doen. Er was een vrolijke, opgewekte sfeer én het maken van het driegangenmenu leek een geslaagde activiteit. Geeft af en toe wel aan pijn te hebben. Maakt ook graag (andere) plannen op de dagen dat ze eigenlijk op Buiten Beeld verwacht wordt.

9/12 Vanmorgen normaal dagbestedingsmoment met K.

Ik ben tot haar kamer gegaan, waar ze weigerde iets te gaan doen.

Ze geeft aan veel last te hebben van haar gezondheid. In overleg met Melody voorgesteld om samen naar de dokter te gaan. Dit wil ze niet.

Later nog een keer terug geweest om voor te stellen dat ik in de wachtkamer zou wachten, ook dit weigert ze. Geeft aan pijn te hebben en geeft aan mogelijks een erfelijke ziekte te hebben. Geeft aan dat niet iedereen dat moet weten en daarom liever alleen naar de dokter gaat.

Muziek stond hard, de kap van haar trui over haar hoofd, je zag dat ze zich niet goed voelde.

Verschillende voorstellen gedaan (wandeling maken, theetje drinken,..) maar geen respons.

De dagbesteding is dus niet doorgedaan. Nog een half uur in het loket aanwezig geweest, en haar een berichtje gestuurd dat ik daar zat, dit had geen effect.

14/12 dag Buiten Beeld

13/12. Aanvankelijk stelde K. de vraag om samen met haar haar valies te maken en kamer te kuisen. Ze had kort ervoor te horen gekregen dat ze maandag kan opstarten met een opname in psychiatrie. Haar vraag was helemaal ok voor mij. Wat later vroeg ze toch om de geplande dagbesteding door te laten gaan. We hebben samen gestudeerd voor haar theoretisch rijexamen. We zijn wat vroeger gestopt om samen de krant te lezen (kruiswoordpuzzel ingevuld).

Tijdens de dagbesteding had K per sms contact met papa. Hierin vertelde ze dat ze volgende week opstart in psychiatrie. Papa was zeer steunend in zijn antwoorden en dat deed K zichtbaar deugd

16/12 maand opnamen in psychiatrie

We proberen contact te houden. We sturen berichtjes naar haar om te vragen hoe het gaat en haar te bevestigen in de keuze die ze maakte om zich te laten opnemen. Er komt geen antwoord op de berichtjes.

20/01 Ze maakte een zeer opgewekte indruk en had zelf 'een plan' voor de dagbesteding. Ruitjesteekeningen maken. Weinig gesprek tijdens het tekenen. Daarna naar de Texaco gewandeld voor een broodje, hierbij vertelt ze heel veel. Ze vertelt meerdere keren blij te zijn dat ze terug is op Stappen. Meer vrijheid, meer leuke dingen om te doen. Ze vertelt over de therapieën die ze kreeg, dat ze er niks van begreep en anders toch ontslagen zou worden uit de psychiatrie omdat ze teveel sociale problemen had. Het gaat ook veel over papa, toont fier berichtjes die ze van hem krijgt en draagt zijn trui. Geeft aan stress te hebben om haar consulent terug te zien.

21/01 haar eigen plan: wil leertraject doen (1 dag studeren, 4 dagen werken), dagbesteding met Wim en Roos, andere momenten vooral focussen op werk zoeken

23/1 Samen CV opgesteld mbv het programma Canvas op de computer

24/1 gestart met de krant. Samen artikels gelezen en zaken waar we vragen bij hadden opgezocht en uitgeplozen.

Nadien samen de site van Syntra nog eens bekeken en ons geïnformeerd rond "leertijd". Daarna gericht gezocht naar vacatures voor Leertijdtrajecten. En gesolliciteerd bij .

27/1 Met de elektrische step naar de Action, om vervolgens slijm te maken en te tekenen. Zeer opgewekte/speelse indruk. Ze spreekt over haar plannen om op haar zelf te gaan wonen, en dat ze deze week nieuws krijgt of ze erin mogen wonen. Volgens haar gaat het dan al over komend weekend dat ze er in kunnen. Na 1.5 uur/twee uur wordt ze weer wat stiller en keert ze meer terug in haar zelf.

In de loop van februari is er een infomoment rond haar leertraject bij Syntra, daarna kan ze haar inschrijven en hebben wij meer concrete info hoe we haar dagbesteding gerichter kunnen invullen.

Wat kan er de komende voormiddagen op de planning staan:

Werkplekken verkennen, opzoeken, selecteren, bundelen op website van duaal leren

Map aanmaken om belangrijke papieren zelf bij te houden

Cv verder afwerken

Inspiratiespel 'voorwaarden werk' verkennen

Kwaliteitenspel

Bezoek bibliotheek

Collage 'droomwerkplek'

...

Na het overleg met onderwijscentrum in februari, waar andere accenten gelegd worden wordt dit traject in het kader van dit project niet verder gedocumenteerd.

Ju.

Aanmelding voor Buiten Beeld door CLB, begin november. Drie keer aanwezig op Buiten Beeld vr 8/11, vr 15/11 en di 19/11.

Aangemeld tot op heden.

Voor de kerstvakantie een 3-tal weken op rij contact proberen opnemen met Ju, nadien gevraagd aan de papa of afwezigheid te maken heeft met Buiten Beeld (aanwezig, rust versus drukte, geplande activiteiten,...) en of we iets kunnen ondernemen om het gemakkelijker te maken voor Juvenal om toch te komen.

Reeks sms'en met tussen de sms'en door overleg met papa van Ju.:

Dag Ju. Klaas hier, van Buiten Beeld. Ik vraag me af hoe het met je gaat en of ik iets kan doen om het makkelijker te maken om naar Buiten Beeld te komen. Mag ik je eens een bezoekje brengen? Groet!
Klaas (07/01)

Dag Ju.. Het zou kunnen dat ik morgen tussen 9.30u en 10.30u eens langskom. Vind je dat ok? Groet!
Klaas (08/01)

Dag Ju. 10.30u is dus niet gelukt, maar ik ga rond 11.45u a 12u eens proberen langskomen. Groet!
Klaas (09/01)

Bezoek:

Hey Ju. Ik sta aan je deur. Zie je het zitten dat ik even binnen kom, of kom ik een andere keer terug?
Klaas (09/01)

Ik ga mij nog 10min in de camionette zetten. Laat je 't weten als je het ziet zitten? (09/01)

Ju. Ik kom volgende week nog een keer terug. Morgen Buiten Beeld? Stijn zal vrije begeleider zijn.
Groet! Klaas (09/01)

Dag Ju. Op dit moment weet ik eigenlijk niet of je mijn smsjes ontvangt. Morgen is het Buiten Beeld.
Als je wilt kan ik je komen ophalen. Kan je mij antwoorden met "ja" of "nee"? Groet! Klaas (13/01)

Ja ik ontvang ze en hoeft niet, maar ga zeker proberen te komen morgen.

Ok. Merçi voor je bericht. Morgen is Brent vrije begeleider. Fijne avond! Klaas (13/01)

Dag Ju. Goeiemorgen. Ik moet iemand oppikken in de Mstraat. Dat is vlak bij jou. Kom ik je halen?
Groet! Klaas (14/01)

Nee dank u, ik voel me niet zo goed.

Ju, ik denk dat ik het begrijp. Ik denk ook dat naar Buiten Beeld komen kan helpen om je beter te
voelen, door mensen om je heen te hebben, zonder veel verwachtingen, er gewoon te kunnen zijn.
(14/01)

Dag Ju. Morgen is het weer Buiten Beeld. Weet dat we de dag completer vinden met jou er bij. Ik zou
straks, rond 16u eens bij je kunnen passeren. Lijkt je dat iets? Klaas (16/01)

Bezoek: verjaardagskaartje (van voor de kerstvakantie) afgegeven aan papa

Dag Ju. Mocht je zin krijgen om te komen, weet dan dat je welkom bent. Groet! Klaas (21/01)

24/01 Dag Ju. Vandaag is Brent vrije begeleider op Buiten Beeld. Stijn is er ook. Je bent steeds
welkom, ook later op de dag. Denk je dat je binnenkort nog eens naar Buiten Beeld gaat komen? Laat
je iets weten? Groet! Klaas

Dag Ju, zin om morgen naar Buiten Beeld te komen? Brent is vrije begeleider. Groet! Klaas (03/02)

Misschien is het goed om je te laten weten dat we intussen op dinsdag en vrijdag met ongeveer 10
jongeren zijn, en zo'n 5 volwassenen. We zien je graag komen! (03/02)

Overleg Simon Plets CLB

Ju. Nog eens iets. Ik vernam vandaag dat je graag gamed. Ik vind het wel een optie om op Buiten
Beeld te gamen op een groot scherm. Het lijkt mij wel belangrijk dat er een uitnodiging kan inzitten
voor anderen die misschien ook interesse hebben. Laat het eens bezinken. (03/02)

Na overleg met het Onderwijscentrum in februari ook in dit traject geen verdere acties.

Da.

Aangemeld Buiten Beeld 17/12. Twee dagen per week.

5 keer geweest. 2 keer niet. (paar keer gepland afwezig)

Start heel teruggetrokken. Is dankbaar om er gewoon te mogen/kunnen zijn. Heel erg aangetrokken
tot het vuur. Het vuur zien opflakkeren door er papier in te werpen. Sluit niet echt aan. Wordt het
dan wel wat gewoon, leert de andere jongeren. Switcht naar storend en onaangenaam gedrag (vuur
stichten op zolder, graffitiplomels op de muren, grof taalgebruik, uitdagen..)

Gesprekken en contact met hem rond herstel. Dat loop moeizaam. Tussendoor terug op Buiten Beeld, op onaangename manier. Grof, bot, weigert afspraken na te volgen.

Krijgt de boodschap dat hij nog welkom is op Buiten Beeld maar op een andere dag.

Ik ga hem thuis opzoeken ().

Zat op internaat deed kunst. Daarvoor Latijn maar dat was pokkesaai.

Hij wil een studio om muziek in te maken. Beats maken op de computer (garageband). Hij had dat in de knoop. Hij kan daar wel al mee overweg.

Speelde mee in harmonie (klarinet) maar kijkt liever tv vrijdagavond. Als hij klarinet zou hebben zou hij wel spelen (ik wist dit al via klaas, heb er een mee, ik toon ze hem, moeten er nog een mondstuk voor vinden)

Hij wil soldaat worden. Schieten. Mensen doodschieten, missies volbrengen. Wil mensen straffen. "ik ben hier om mensen te straffen"

Doet karate op woe, vr en zo. Zou wel meer gevechtssport doen als hij kon.

Deed judo, behaalde hoge gordel en vond niet genoeg uitdaging mee, vandaar nu karate.

Deed ook zwemmen, basket, scouts muziekschool.

Wil wel badminton doen. En stierentemmer.

Vind kunst op school saai, moet veel na tekenen. Kan dat ook thuis.

Tekent afbeeldingen van internet na. Anime stijl. (seven deadly sins) doet dat thuis als hij zich verveelt. Puzzelt ook.

Schrijf verhalen. Deed niets anders als hij klein was. Science fiction. Heeft iemand nodig die goed kan tekenen dan kan hij zelf verhaal maken. (film maken en geld verdienen)

Wil naar een studio waar ze rap muziek maken. Geen inspiratie om te schrijven nu. Wil rappen. Heeft iemand nodig die beats kan maken en tekst kan leveren. Hij staat al op you tube. Hij vindt ook Idaly goed en josylvio.

Is op school volledig geschorst tot nadat hij een opname in psychiatrie gedaan heeft. Heeft zich op wachtlijst gezet. Wil terug naar school voor de vrienden.

Heeft geen gsm. Wel facebook, of email

Gamet ook maar niet veel volgens hem. Speelt clash of clans en shadowfight

Hij staat open voor voorstellen. Hij bedankt met dat ik gekomen ben om met hem te spreken.

Na wat opzoekingswerk. Plan om met hem naar open deurdag van de opleiding animatiefilm te gaan in . Ook contacten om met rappers aan de slag te gaan. We voorzien een klarinet op Buiten Beeld zodat hij daar kan spelen. Alles moeten staken wegens corona.

Mail van zijn vader, eind mei:

We willen iedereen de het laatste jaar betrokken is geweest bij D laten weten dat hij gisteren is opgenomen bij de forensische kinderspsychiatrische afdeling . Het betreft de langdurige residentiële behandeling. De behandelduur in residentiële opname varieert van 6 maanden tot maximum 1 jaar. Het was een zwaar en intensief traject er naar toe en we hopen dat Da. hier de nodige handvatten gaat krijgen om straks zo veel mogelijk op zijn eigen benen te kunnen staan. We willen iedereen bedanken voor de steun die we het afgelopen jaar mogen hebben ontvangen.

C.

Afspraak met mama op 13/2

Telefoon op dinsdag 18/2 van mama met toestemming om C te contacteren. C ontmoet me bij voorkeur op school.

20/2 Mail naar zorg met vraag wanneer ik haar op school kan zien

21/2 Mail terug met lessenrooster van vandaag

De mama vertelt

Ze is net 17 geworden, feb 2020

Ze heeft dyslexie. Lezen is heel moeilijk. Dat is de oorzaak van al haar problemen volgens moeder. Is geen meisje voor beroeps. Neigt naar verkeerde vrienden.

Eerst moderne. Was te hoog gegrepen maar daarvoor gekozen omdat het een betere omgeving is.

Tweede technisch, , turnen (topsport)

Derde sport. Ze wordt er een pest slachtoffer, wordt veel uitgelachen

Derde . Klasgroep die heel hecht was maar ook heel negatief.

Derde . Zit ze nu, als 17 jarige.

Moeilijk om haar capaciteiten te benutten. Heel onzeker, heel weinig zelfvertrouwen.

Ze wou fotografie studeren. Film en fotografie zijn interesses. Kan goed tekenen maar doet het niet, vindt het onveilig als andere (leerkracht) meekijken.

Met papa klikt het helemaal niet."afwezig"

Zus die heel lastig parcours gegaan is, een ziekte/aandoening waarvan ze niet vonden wat het was, meerder opnames, werd richting psychiatrie gestuurd maar moeder hield dat tegen. Hele gezin lange tijd heel streng dieet moeten volgen in functie van zus, heel veel aandacht naar zus, alles werd aangepast in functie van zus (anderen moesten snoep of chips op eigen kamer eten).

Moeder werkt zelf in de zorgsector, wil niet dat haar dochter daar in belandt, wil geen psychiaters of psychologen.

Moeder zegt: je moet toch een diploma halen. Je hebt toch een diploma nodig.

De vraag is wat ze na haar 18 gaat doen?

C.:

Ze haat de school. Haat het echt. Dacht er in begin van de week nog aan om met school te stoppen. De school is strenger geworden, ze zit met snotapen in de klas.

Stel dat je in de vakantie van volgende week drie jaar ouder wordt en in die drie jaar alles geleerd hebt wat je nodig hebt. Welke job zou je dan de maandag erna willen doen?

Fotografie zie ik eerder als hobby, ik wil er wel iets mee doen, ook wel iets mee verdienen maar niet een full time job als fotograaf.

Cameravrouw wil ik wel zijn.

En kapster, ik kon eigenlijk al vroeg in laagjes knippen.

Cameravrouw: beweging met de camera. speciale shots, long takes, long shots. 'ver gaan met een camera'. Mijn techniek van mijn videoproject van vorig jaar was heel goed.

Zoals in Gravity (https://en.wikipedia.org/wiki/Emmanuel_Lubezki)

En die ene scene in Children of Men. Shot in de auto.
(https://nl.wikipedia.org/wiki/Children_of_Men)

Als je maandag een heel goede camera in je handen zou krijgen en je mag kiezen waar en waarvan je foto's gaat trekken, wat kies je dan? Portret foto's in een studio, of in Brussel groezelige straatjes en vieze dingen. Of eten of interieur

Project foto: faceless serie: serie portretten van iemand zonder dat het gezicht in beeld komt.

Wil wel analoog leren fotograferen, weinig ervaring mee.

Kapster: altijd al graag bezig geweest met haar. Wil dat ook wel studeren maar BSO is echt niets voor mij. Het is niet mijn type mensen. Ik heb een klein hartje.

Met haar bezig zijn, 1000 producten hebben. Mijn eigen kleine zaak, een kapsalon voor niet al te normale mensen. Met speciale haarkleuren en waar je dreads kan laten zetten. Er bestaat zo geen.

Duiken/freediven.(mijn hobby van vroeger) Droom er van om onderwatercameravrouw te zijn, documentaires. Dat zou echt cool zijn.

Of in Delhaize werken. Omdat: als ik dan alleen ga wonen da ga ik waarschijnlijk echt alleen wonen want zo met twee dat zie ik niet zitten en dan wil ik een job waar ik mensen tegen kom dn dan lijkt

Delhaize me wel iets. Niet Aldi of Lidl want daar lopen zo louche types rond en gasten die stoer komen doen. En niet de Colruyt dat is echt een klotewinkel om boodschappen in te doen.

Een bio winkel dat zou ik ook wel zien zitten. Want mijn zus heeft probleempjes, met eten. En mama haalt dan veel uit de bio winkel en uit Nederland en zo. Zo zou ik ook zicht kunnen krijgen op wat daar allemaal is en nieuwe dingen ontdekken en mijn mama kunnen helpen met dingen voor mijn zus.

Koken. Ik kijk naar Gordon Ramsay. Ik kook vaak samen met mama of als mama later thuis is dan kook ik gewoon. Ik wil graag mijn eigen gerechten leren maken. We gaan niet vaak naar restaurants omwille van mijn zus. Vroeger maakte ik taarten. Versieren, spuitzakken,...

Model is ook al altijd een droom. Waarom? Mensen kijken op naar je. Mensen vinden je schoon.

Heb je een instagram account . ja, twee. Één persoonlijke waar één foto van mezelf op staat die ik wel ok vind maar meer wil ik daar niet op zetten. En één waar ik foto's die ik maak op wou zetten maar ik heb een probleem om foto's naar mijn telefoon over te zetten.

Als we een fotoshoot van jou zouden doen en er zijn foto's die je zelf echt mooi vindt zou je die op je instagram posten? Lange aarzeling. Misschien.

Welke lessen op school wil je niet missen? Waarnemingstekenen, video, fotografie, kunstgeschiedenis vind ik ook interessant maar de leerkracht geeft het heel saai, LO, mediabeeld en Engels (mijn Engels mag altijd beter)

Wat wil je niet: geen kinderen, geen bejaarden

Ik vind een diploma halen belangrijk maar ik haat deze school nu. Ik wil gewoon de snelst mogelijke optie om iets deftig van diploma te halen.

Als ik een voorstel heb voor op een zaterdag, ga je dan mee? Ik heb niets anders te doen dus dat kan misschien wel. En als het op een schooldag is? Dan twijfel ik niet.

Via een stagiair van Stappen hebben we een fotograaf gevonden en fooddesigner die samen werken.

Check met school, check met mama, afspreken met fotograaf. Ok go.

9/3 food fotoshoot in opdracht van Lidl. Nina kookt , HLN . Met de fotograaf mee op pad. Er worden gerechten gemaakt, dat wordt gefilmd en als het klaar is foto's van genomen. 5 gerechten.

Fotograaf geeft uitleg over zijn job, over de foto's die hij neemt, over de software die hij gebruikt. We kijken en zien gebeuren. We blijven er de hele dag

Gepland: 4 draaidagen om 'how to' kookfilmpjes te maken begin april. 3,4 en 6 en 7 april. Contacten met school en mama om dit mogelijk te maken en met C. zelf want twee dagen in weekend. Tot Corona alles stil legt.

Ik stuur in april nog een mail naar C. om te polsen waar ze mee bezig is, en de uitnodiging om foto's van de gerechten die we maken naar mekaar door te sturen. Geen antwoord.

R.

Afspraak met papa op 12/2 in Gent. Hij komt niet opdagen, was verkeerd gepland in zijn agenda. Nieuwe afspraak op 19/2 in V(de werkplek van de ouders)

De ouders vertellen:

Ze wordt in november 18

Ze zit op internaat in Gent. Op eigen vraag. Tot vorig jaar goede band met opvoedster.

Ouders werken veel, hebben weinig tijd voor kinderen. ((.))

Ze wil Tattoo artist worden.

Haar halfbroer heeft zelfmoord gepleegd anderhalf jaar geleden (zou nu 32 geweest zijn, heeft leercontract gedaan). Zijn pad toont veel gelijkenissen met dat van R. nu. De ouders hebben veel schrik. Hebben het gevoel dat ze machteloos staan. Trekken aan allerhande touwtjes maar hebben het gevoel dat geen enkel touwtje werkt.. R. heeft stemmingswisselingen, ziet van veel dingen er het nut niet van in (naar school gaan, respectvol zijn thuis,..). Houdt het niet uit op school, verveelt zich thuis, voelt zich opgesloten. Krijgt niet zo veel vrijheid want neemt drugs en heeft foute vrienden,.. Gebruikt ketamine. Vertelt er niet open over. Drugs zijn ook op school aanwezig. Problematisch gebruik.

Ze gedraagt zich meer en meer arrogant en elitair. Echt problematisch.

Heeft stress om 18 te worden, voelt de verwachting van iets te moeten willen

Spreekt goed met grootouders. Had een goede ervaring in een crèche tijdens een soort stage. (maar was ook in de buurt van haar toenmalig lief)

Haar angst kan heel groot worden. Verlamdend.

Ze heeft veel voornemens maar kan die niet in de praktijk brengen. Depressie staat dat in de weg of is daar ook het gevolg van.

Eigen groente kweken. Wou een hond. In opvangcentrum voor vogels geweest (gestopt omdat daar een man was die ze niet vertrouwde). Ook bij honden in citadelpark (niet binnen geweest, te veel lawaai van de blaffende honden).

Slagen voor schooljaar is niet belangrijk, de problematiek is te groot. Zitten in overlevingsmodus.

Liever iets waar ze in kan ondergedompeld worden dan te proberen haar nog naar school te laten gaan paar dagen in de week.

Doet danstherapie. Er was ook gezinstherapie. Ze wil zelf medicatie vandaar afspraak bij psychiater. (ouders zijn daar bang van, heeft zoon dieper in de put geduwd.) Ze zijn al bij een resem psychologen en therapeuten langs gegaan)

Ze staat op de wachtlist voor een opname in Carus, voor ontwenning. (ouders vertellen dat zoon tijdens opname van medepatiënt geleerd heeft hoe zelfmoord te plegen)

Muziek is haar ding. DJ zijn, heel brede muzieksmaak en kennis. Creatief daarmee bezig.

Vorig jaar ook in de winter heel lastige periode, dan in de lente beterschap en nog geslaagd voor haar jaar (dat ze toen dubbelde). Toen alle bovenstaande dingen geprobeerd. Herhaalt zich nu maar in ergere vorm.

(tijdens gesprek een stroom van smsen van de dochter, ze is op school en heeft het daar lastig. Ook bericht van opvoedster van internaat die vraagt om de ouders te spreken (ze verwachten dat ze daar zal buitengesmeten worden)

Een week later mail van de papa:

Dag Stijn,

K. en ik hebben het uitgebreid besproken, en daarna ook met R. nog eens besproken.

We hebben besloten momenteel niet in te gaan op je voorstel.

Er schuilen te veel risico's in het systeem waarbij R. aan nog meer gevaren wordt blootgesteld.

Ik wil er liever niet meer verder op ingaan.

dank voor je bezoek en je voorstel,

W.

E-L

17/2 mail met contactgegevens van mama

21/2 Tel met mama, afspraak gemaakt op woensdag 26/2

Mama belt op dag zelf afspraak af.

Nieuwe afspraak 3/3. Ik ben ziek, ik moet afbellen

Voorstellen gedaan voor nieuwe afspraak. Nieuwe afspraak vastgelegd op 19/3. Afspraak kan niet plaatsvinden wegens coronamaatregelen.

BIJLAGE 3:

BEGELEIDINGSKADER BUITEN BEELD.

Buiten Beeld wordt georganiseerd op de site Compot. Een gezamenlijk project van vzw Stappen en vzw Lejo. Voor dit project zijn een aantal uitgangspunten geformuleerd. Ze gelden zowel voor de ontwikkeling van Compot als voor de werking van Buiten Beeld dat daarbinnen valt. Het zijn, samen met de gekaderde inzet van vrijwilligers en de begeleidingshandvaten belangrijke premissen om binnen dit concept het werken aan/met alternatieve leermogelijkheden mogelijk te maken.

In het gemeenschappelijk project zetten we in op ontmoeting, verbinding, sociaal ondernemerschap en eigenaarschap. In de ontwikkeling van het project stellen we een gerichtheid op de buurt, ruimte voor experimenteren, een win-win-zoeken in samenwerkingen en een geloof in proces en ervaring centraal.

Uitgangspunten

Authentieke Beweging / Het uitgangspunt dat wanneer iemand iets doet of onderneemt, dit het krachtigst is, als dit uit de persoon zelf komt. Dat wanneer je in iets in beweging komt, dit ook overeenstemt met waar jouw zin & goesting, interesses, energie, talenten (...), op dat moment naar uitgaan.

In de vormgeving van ons aanbod zetten we dus vooral in op het uitzetten van aanbod, mogelijkheden, projecten, (...) waar je kan op aansluiten of een keuze kan uit maken.

Ontwikkelen van Verbinding / Het uitgangspunt om in te zetten op het ontwikkelen van verbinding. En dat in verschillende betekenissen en verhoudingen: met jezelf (gevoelens, interesses, zin naar engagement en verantwoordelijkheid, ...), naar andere aanwezigen en betrokkenen, in relatie tot de groep, in verhouding tot de werking en het aanbod, in relatie tot de buurt, in de samenwerking tussen twee organisaties, in de connectie tot het concept en de visie,

Ontmoeting / Het geloof en de ervaring dat iets ontstaat of in beweging komt, wanneer verschillende personen mekaar ontmoeten, zich verbinden tot iets gemeenschappelijks, mekaar iets aanbieden of samenwerken.

Eigenaarschap en zin voor ondernemerschap / Het uitgangspunt om uit te nodigen tot mee(r) eigenaarschap, engagement of verantwoordelijkheid, en gevoelig te zijn aan het initiatief en de zin om iets te ondernemen, klein of groot.

Uitdaging, stretching en nieuwe ervaringen / Het uitgangspunt om iedere betrokkene in het project uit te nodigen tot uitzonderlijke & nieuwe ervaringen, stretching en uitdaging. En dat binnen de voorwaarde dat de veiligheid voor en de integriteit van de persoon gegarandeerd is.

Gelijkwaardigheid / Het geloof in en het streven naar een gelijkwaardige verhouding onder wie samen betrokken is. In de wijze van uitnodigen tot een betrokkenheid gaat een gelijkwaardigheid uit.

Binnen deze uitgangspunten situeert zich het project Buiten Beeld. Buiten Beeld wil, in de landelijke en rustgevende omgeving van Doornzele, op een terrein met ateliers, tuin, boomgaard, tipi-tent, (...) zinvolle dagbesteding aanbieden aan jongeren die geen aansluiting vinden met de leerplicht.

Hun daginvulling is gaandeweg een verhaal van 'moeten' geworden. Ze haken af in het reguliere school -of werkcircuit. Waarna de zoektocht begint. De zoektocht gaat gepaard met veel druk, aangezien ze leerplichtig zijn. Dit kan leiden tot extra frustraties bij de jongere, de ouders, de voorziening ... wat op zich opnieuw extra druk met zich meebrengt.

Buiten Beeld heeft nagedacht over een aanpak waarbij ze worden uitgenodigd om in beweging te komen, zonder druk, verwachting of oordeel. Ze hebben het recht om te mogen zoeken. In verschillende betekenissen: het zoeken naar waar ze zich graag mee bezig houden, naar wat maakt dat ze soms geen keuze maken om in beweging te komen,

De woordkeuze 'zinvolle dagbesteding' moet in dit licht geplaatst worden. Wat zij doen, krijgt geen waarde of oordeel. Zij kleuren zelf de zinvolheid ervan in, met de betekenis die het voor hen heeft. De jongere wordt wel bevraagd in die betekenis. Het kan een doel zijn om de betekenisverlening voor zichzelf meer zichtbaar te maken.

De rol en de plaats van vrijwilligers zijn hierin van cruciale betekenis. Hun inzet kaderen we als volgt:

Ongedwongen, open en neutraal: Buiten Beeld gelooft sterk dat net de inzet van vrijwilligers in de werking het ongedwongen klimaat creëert van 'mogen' (en niet 'moeten'). Vrijwillige medewerkers zijn neutraal en vrij van verwachtingen ten aanzien van de jongeren. Dit draagt er toe bij dat de jongeren worden uitgenodigd om mee in te stappen in de beweging van die dag, maar er niet toe worden verplicht. Onderaan wordt een aantal begeleidingshandvaten beschreven die een antwoord geven op de vraag hoe de jongeren worden benaderd.

Ateliers en de spontane beweging op het terrein: De vrijwillige medewerkers staan mee garant voor de ateliers en de beweging op het terrein. Vanuit de dagelijkse beweging worden de jongeren geprikkeld om in beweging te komen, zich aanwezig te brengen of een proces hierover in gang te zetten.

Je doet wat je graag doet: De vrijwilliger krijgt ruimte, tijd en zuurstof om dat te doen wat hij of zij graag doet, goed in is of wil doen. Dit is een essentieel uitgangspunt, van waaruit de interactie ontstaat tussen alle aanwezigen. Dit uitgangspunt is van toepassing voor iedere aanwezige: jongere, ateliervrijwilliger, bezoeker of vrije begeleider.

Je doet je atelier of je activiteit als begeleider vanuit je eigen hier en nu. Dit wil zeggen vanuit je eigen interesse, je eigen passie. Je komt in beweging vanuit wat je zelf wil en dus niet vanuit wat je is opgelegd of vanuit wat je denkt dat goed is voor de ander. Enkel op die manier kunnen de jongeren ook vanuit zichzelf in beweging komen. Je prikkelt ze op die manier. Die prikkel zal er alleen maar zijn als je doet wat je zelf wil doen. Dus niet als je het doet met de bedoeling om de jongere aan het werk te krijgen.

(interview, Rizsas “Leerrecht in Rizsas. Institutionele Pedagogie. Praktijk & reflectie. Laurent Thijs, Luc Deneffe & Koen Elsen. Garant. 2014)

Of er dus jongeren aansluiten bij jouw atelier mag voor jou niet van tel zijn. Jouw atelier is jouw ding, en vindt plaats ook al sluiten er geen jongeren aan. De enige verwachting die we van jou hebben, is dat indien er jongeren willen aansluiten, je hiervoor openstaat.

Gelijkwaardige positie vrijwilliger – jongere: Buiten Beeld draait er om dat wat je doet vanuit een authentieke beweging gebeurt. Dit zoekproces brengt jongeren en vrijwilliger in een gelijkwaardige positie. Vaak lopen nieuwe vrijwilligers wat verloren door het gebrek aan houvast of sturing. Het kan een gevoel creëren niet te weten wat je op het terrein komt doen. Net zoals voor de jongere is het voor de vrijwilliger zoeken om vanuit een authentieke beweging tot iets te komen.

De rondes helpen zichtbaar te maken wat er die dag mogelijk is, of kan gebeuren. De vrijwilligers ervaren dit als een houvast. Net zoals het een houvast kan zijn om vooraf na te denken waar je in de voor- of namiddag mee wil bezig houden.

In Buiten Beeld kunnen de jongeren “zijn”. Ze hoeven niet deel te nemen aan de ateliersessies of het spontane leven op de weide. Ze worden niet verplicht. Verveling, afwezigheid in denken of ledigheid in handelen krijgen geen oordeel. Hen kunnen “laten zijn”. In de aanwezigheid van de jongeren worden geen doelen gesteld. De minimale verwachting is dat de jongeren en de medewerkers mekaar de ruimte laten om ‘er te mogen zijn’ en te doen’. Ze respecteren mekaar en de omgeving hierin.

De jongere “is er” zoals hij of zij is, doet of denkt. Zonder oordeel of vooringenomenheid. Buiten Beeld wil een plek zijn van onvoorwaardelijke aanvaarding en authentieke relatie; een plek waar jongeren zich veilig kunnen voelen. Gelijk- en evenwaardigheid zijn essentiële uitgangspunten in de aanpak, de structuur en de communicatie op het terrein. Dit is een tweede, minimale verwachting die van de jongeren, de medewerkers en de eindverantwoordelijken wordt gevraagd.

Om begeleiders en vrijwilligers te ondersteunen in hoe je tussen de jongeren staat, hebben we een aantal begeleidingshandvaten geformuleerd. De handvaten zijn allesbehalve hapklare attitudes. Integendeel, ze gaan soms in tegen onze natuur van ‘zorgen’ en ‘helpen’. Om die reden is het van groot belang om ze wakker te houden. Regelmatige kritische reflectie vanuit een evenwaardige relatie is een noodzaak om deze handvaten in de praktijk te kunnen brengen.

Begeleidingshandvaten:

GEEN DRUK: Je neemt de jongere mee in je atelier of in waar je op het terrein mee bezig bent, zonder hierbij ‘druk te zetten’. Er is geen resultaatsverbintenis, geen standaard, geen lat, geen geijkt tempo.

GEEN VERWACHTINGEN VERSUS ‘DE MINIMALE VERWACHTING’: In de aanwezigheid van de jongeren worden geen verwachtingen gesteld. Geen doelen, geen resultaatsverbintenis, geen vraag naar output. De minimale verwachtingen zijn dat we mekaar de ruimte laten om ‘er te mogen zijn’ en ‘te doen’; we respecteren mekaar hierin. Dit impliceert dat indien een jongere er ‘s ochtends of ‘s middags voor kiest om niet deel te nemen aan een atelier, dat hij de anderen in de ateliers niet stoort of hindert.

GEEN OORDEEL: Je benadert de jongere zonder oordeel. Je reduceert de jongere niet. Onvoorwaardelijke aanvaarding staat centraal. Dit wordt ook van de jongeren verwacht. Deze attitude betekent niet dat een jongere niet wordt aangesproken in een bepaald gedrag. Dit betekent wel dat dit moet gebeuren vanuit de evenwaardigheid in wat de jongere en begeleider samen waarnemen en beleven, en dat dit in communicatie wordt gebracht.

NIET OVERNEMEN MAAR TERUGGEVEN: Je geeft terug aan de jongere wat je ziet, voelt of beleeft. Je gaat niet in hun plaats interpreteren of waarderen. Je bevordert dit door open vragen te stellen of jouw beleving terug te geven aan de jongere. Je neemt het zoekproces van de jongere niet over. Je staat naast hen, met een mee-zoekende houding. De hoe-vraag is interessanter dan de waarom-vraag. “Wat maakt dat je dit fijn vindt? En gisteren niet? Kan je dit beschrijven? ...”

Je prikkelt en begeleidt de jongeren door het stellen van vragen, het tevreden zijn met de antwoorden, het gevoelig zijn voor signalen, en het toetsen en het teruggeven van antwoorden.

OOG VOOR HET VERSCHIL: Je hebt aandacht voor het verschil: het verschil tussen het comfort van de ledigheid (een voormiddag in de rand van het terrein toekijken) en de voldoening van de beweging (mee doen met een atelier of de handen uit de mouwen steken op het terrein). Het is goed te beseffen dat h oe de jongere dit verschil beleeft, een beginpunt kan betekenen in het zoekproces van verbondenheid met wat men wil of kan.

ACTIEF LUISTEREN: Maak tijd en ruimte om te luisteren. Luisteren is niet eenvoudig, want je zet jezelf op de achtergrond. Je bent hierin alert en actief, voor details en opmerkelijke invalshoeken. Je steunt de jongere (indirect) door aanwezig te zijn, door ruimte te geven aan wat hem/haar bezig houdt.

BETEKENISVERLENING: Vanuit een ongedwongen en neutrale houding help je de jongere te zoeken naar de betekenis van gebeurtenissen, wendingen ... in zijn/haar dagelijks leven. De jongeren die in Buiten Beeld aanwezig zijn zien soms geen uitweg meer in bepaalde situaties of ervaren een verlies aan betekenis aan bepaalde zaken. Je ondersteunt hen in dit zoekproces.

ERKENNING VAN INZET // WEERSTAND: De jongere wordt aanvaard en erkend in wat hij die dag doet. Waarom een jongere kiest voor verveling en afwachten, heeft een betekenis, en met die betekenis gaan we aan de slag. Ook aan deze keuze (als het al een keuze is) ligt inzet aan de basis. Het zegt iets. In dezelfde zin zegt 'weerstand' om in te stappen in een atelier ook iets. De jongere wordt hierin bevraagd, met zo weinig mogelijk druk of oordeel.

POSITIEVE BENADERING: Wat voor alle bovenstaande handvaten van toepassing is, is dat je in gesprekken of doe-momenten met de jongere de constructieve ingangen inslaat. Je benadert de jongere vanuit 'zijn kunnen' en vanuit zijn 'er mogen zijn'.